

Vergaderjaar 2006–2007

29 942

Wijziging van de Faillissementswet in verband met herziening van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen

Nr. 35

VERSLAG VAN EEN WETGEVINGSOVERLEG

Vastgesteld 19 oktober 2006

De vaste commissie voor Justitie¹ heeft op 16 oktober 2006 overleg gevoerd met minister Hirsch Ballin van Justitie en staatssecretaris Van Hoof van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de **wijziging van de Faillissementswet in verband met herziening van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen (29 942)**.

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer

De waarnemend griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Beuker

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), Klaas de Vries (PvdA), Dittrich (D66), Rouvoet (ChristenUnie), De Wit (SP), Albayrak (PvdA), Wilders (Groep Wilders), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Verbeet (PvdA), ondervoorzitter, Wolfsen (PvdA), Jan de Vries (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Varela (LPF), Van Fessem (CDA), Straub (PvdA), Nawijn (Groep Nawijn), Visser (VVD), Azough (GroenLinks), Griffith (VVD), Van Egerschot (VVD), Van Schijndel (Groep Eerdmans/Van Schijndel), Meijer (PvdA), Özütok (GroenLinks), Wagner (PvdA) en Van Oudenallen (Groep Van Oudenallen).

Plv. leden: Jonker (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Lambrechts (D66), Van der Staaij (SGP), Van Velzen (SP), Noorman-den Uyl (PvdA), Blok (VVD), Van Miltenburg (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Jager (CDA), Van Heteren (PvdA), Arib (PvdA), Buijs (CDA), Sterk (CDA), Joldersma (CDA), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Karimi (GroenLinks), Van der Sande (VVD), Örgü (VVD), Eerdmans (Groep Eerdmans/Van Schijndel), Kalsbeek (PvdA), Halsema (GroenLinks), Timmer (PvdA) en Vergeer (SP).

Stenografisch verslag van een wetgevingsoverleg van de vaste commissie voor Justitie

Maandag 16 oktober 2006

Aanvang 19.00 uur

Voorzitter: De Pater-van der Meer

Aanwezig zijn 6 leden der Kamer, te weten:

Noorman-den Uyl, Vietsch, De Wit, Van Gent, Weekers en De Pater-van der Meer,

en de heer Hirsch Ballin, minister van Justitie, en de heer Van Hoof, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Faillissementswet in verband met herziening van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen (29942);**
- **de brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 28 september 2006 inzake de stand van zaken schuldenproblematiek (24515, nr. 97);**
- **de brief van de minister van Justitie d.d. 19 september 2006 inzake voorontwerp Insolventiewet en wetsvoorstel tot herziening van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (29942, nr. 9).**

De **voorzitter**: Wij hebben voor een wetgevingsoverleg gekozen, omdat de tijd op de plenaire agenda uiterst beperkt is. Wij hebben vanavond tot 23.00 uur de tijd voor deze vergadering. Ik wil in die tijd graag twee termijnen behandeld hebben, zodat er uitsluitend nog een korte plenaire afronding plaats hoeft te vinden. Er zijn vijf woordvoerders en zij krijgen in eerste termijn ieder ongeveer een kwartier spreektijd.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. De Wet schuldsanering natuurlijke personen uit 1997 gaf iedereen met problematische schulden onder voorwaarden een kans op een schone lei. De drie doelstellingen – het voorkomen dat mensen nooit meer uit de schulden komen en blijvend door schuldeisers worden achtervolgd, het bevorderen van de bereidheid van schuldeisers akkoord te gaan met een minnelijke regeling en het terugdringen van het aantal faillissementen natuurlijke personen – hebben wij als PvdA-fractie voluit onderschreven. Nederland was het eerste land dat mensen met problematische schulden een kans bood op een schone lei. Later hebben andere Europese landen gekeken hoe Nederland dat deed.

In 2001 is de Wsnp, de Wet schuldsanering natuurlijke personen, geëvalueerd en toen bleek dat de wet eigenlijk niet functioneerde zoals wij met zijn allen hadden bedacht. Het wettelijk traject was te complex en de schuldeisers weigerden steeds meer medewerking aan de minnelijke regeling. Zo was de wet niet bedoeld. In 1997 deden de gemeenten nog 17.000 geslaagde schuldsaneringen via de minnelijke regeling. Dat werd gedaan door de stadsbanken en het werd uitbesteed aan bepaalde organisaties. In 2005 zijn er nog steeds 16.000 schuldsaneringen, 3500 via de gemeenten en 12.500 via de Wsnp. Dus is alles omgekeerd. Dat hadden wij namelijk nooit zo beoogd. De conclusie is dan dat de Wsnp niet gelukt is als het gaat om de functie die toen uitdrukkelijk werd geformuleerd. Het moest een stok achter de deur zijn, maar het is een balk voor de deur geworden, met achter die deur de minnelijke regeling. De minnelijke regeling moest een voorliggende voorziening zijn, maar die is volledig uitgekleed. Dat was niet de bedoeling.

De Wsnp is een erg dure regeling, die ondanks het sterk groeiende aantal mensen met problematische schulden niet meer mensen geholpen heeft en ook niet beter. Dat is een harde conclusie, die ik liever ook niet had getrokken. Ik was zelf namelijk een warm voorstander van die regeling. De regering heeft ook gesignaleerd dat er nogal wat mis is. Zij vindt ook dat de Wsnp volloopt en wil daar iets aan veranderen. Dat wil zij doen door een hogere drempel op te werpen om toegang tot de Wsnp te krijgen en door de minnelijke regeling via de gemeenten te voorzien van een dwangakkoord, waardoor het mogelijk wordt om de minnelijke regeling vaker te gebruiken. De gemeenten krijgen dan ook de bevoegdheid de rechter om een dwangakkoord te vragen, zodat schuldeisers die weigeren aan een minnelijke regeling mee te werken, daartoe gedwongen kunnen worden. So far so good. Maar dan... De PvdA-fractie heeft forse kritiek op het voorliggende voorstel. De regering is de Kamer bij de schriftelijke wetsbehandeling op Kamerbrede kritiekpunten niet of nauwelijks tegemoetgekomen. Dat betreurt ik zeer. Onze kritiekpunten gaan over de versterking van de minnelijke regeling, de toegang tot de Wsnp, de uithuiszettingen die de schuldsanering blokkeren, toezichts- en controlemissstanden bij bewindvoering en uitvoering van schuldhulpbemiddeling, et cetera. Uit de trage behandeling bleek dat de regering er zelf niet uit was hoe het verder moest met de Wsnp. De evaluatie vond in 2001 plaats en in 2005 kwam het

wetsvoorstel naar de Kamer. Dat is bijna net zo lang – vier jaar – als de werking van de Wsnp voor de evaluatie. En dan nog één jaar doen over de nota naar aanleiding van het verslag laat ook zien dat de regering nogal in haar maag zat met hoe het verder moest. Ook de opdracht aan de commissie-Kortman laat zien dat het hele gebied van het insolventierecht op de schop gaat. Maar ook dat gaat nog wel even duren, drie tot vijf jaar. Iedereen is het erover eens dat wij daar niet op kunnen wachten.

Aan het wetsvoorstel zoals het voorligt, kleeft een aantal forse bezwaren. De kritiek van bijna alle partijen die ermee te maken hebben, is niet mals. De Raad van State vindt de verbeteringen onduidelijk. De raad adviseert de hogerberoepsmogelijkheid voor de schuldenaar in de wet op te nemen als de schuldenaar niet wordt toegelaten tot een minnelijke regeling. De raad zegt dat het niet kunnen aantonen van de schuldenaar dat hij te goeder trouw de schulden is aangegaan geen weigeringsgrond mag zijn voor het wettelijke traject. Dat is vrij fundamenteel. Zowel belangengroeperingen als rechters hebben kritiek geuit op de veranderende toegangseisen voor het wettelijk traject. De wijzigingen in de wettelijke regeling maken de wet te inflexibel. Zij zijn teleurgesteld dat niet gekozen is voor een integrale aanpak waarin het minnelijk en wettelijk traject beter op elkaar afgestemd worden. Alleen de Nederlandse Vereniging van Banken – de NVB – en de Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland – de VFN – zijn tegen een gedwongen schuldregeling vanwege de onvoldoende kwaliteit van het minnelijk traject en omdat dit traject te weinig waarborgen biedt voor een gelijke berechtiging van schuldeisers. De Nederlandse Orde van Advocaten en de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet hebben bezwaar tegen de nieuwe drempel. De schuldenaar moet kunnen aantonen dat hij te goeder trouw is geweest bij het ontstaan van schulden. Zij vinden dat de nieuwe vorm om bewijslast te genereren veel te lastig is. Er is forse kritiek op de smalle aanpak: alleen maar Justitie, niet kijken naar Sociale Zaken. Daarom ben ik bijzonder blij dat de staatssecretaris van Sociale Zaken, die met de schuldenproblematiek belast is, bij dit overleg aanwezig kan zijn. Dat geldt overigens ook voor Economische Zaken, de toezichthouder, en voor Financiën. Ik verwijs in dit verband naar de motie-Huizinga-Heringa waarin is aangegeven dat de verkokering op dit dossier moet ophouden. Deze motie is Kamerbreed aangenomen.

Forse kritiek dus op bijna alle onderdelen. Dan kan de conclusie niet anders zijn dan dat in de nota van wijziging die tegelijk met de nota naar aanleiding van het verslag is verschenen, er op een beperkt aantal punten tegemoetgekomen is aan fundamentele kritiek van alle kanten op het voorliggende wetsvoorstel.

De commissie-Kortman heeft zich gebogen over een nieuwe Insolventiewet. Vlak voor de zomer heeft deze commissie de Kamer een brief gestuurd waarin zij in grote lijnen aangeeft met welk concept zij bezig is. De commissie hoopt dat dit concept eind dit jaar gereed is. Onderdeel van het advies is de aanbeveling dat er één integrale aanpak komt voor de toegang tot de schuldsanering. De Kamer heeft de minister gevraagd om commentaar op deze brief. Het heeft de hele zomer geduurd voordat het commentaar kwam. Nu kunnen wij niet anders dan concluderen dat de minister afwijzend reageert op de suggestie van de commissie-Kortman om

al bij het voorliggende wetsvoorstel over de wijziging van de Wsnp een beetje vooruit te lopen op de gedachte van de nieuwe Insolventiewet: één op elkaar afgestemde toegang tot schuldhulpverlening en vervolgens via één poort verwijzen naar een minnelijke of gerechtelijke regeling. Dat vind ik jammer. Ik zeg er maar bij dat ik zelf ook heb geworsteld met de vraag hoe je daar een goede vorm voor kunt vinden. Als u de stapel hebt gezien van mijn amendementen, vaak met collega's, dan snapt u dat ik er enigszins mee bezig ben geweest. Ik vind het jammer, omdat het naar de toekomst veel meer waarborgen biedt dan een tussenstap zetten en hopen dat je over drie jaar nog eens verder kunt. Ik heb de commissie-Kortman gevraagd naar haar concrete voorstellen over hoe dat dan moet, maar de commissie mocht die niet aan mij geven. Als de commissie-Kortman niet met concrete voorstellen komt, wordt het voor de Kamer lastig om te anticiperen, terwijl het duidelijk is dat het wel noodzakelijk is, blijkens de door mij voorgelezen kritiek. Ik vraag de minister toch om commentaar en ik vraag dat ook aan de staatssecretaris van Sociale Zaken, omdat die gezien zijn positie in het geheel door een andere bril naar de problematiek kijkt. Zien zij mogelijkheden om de toestroom naar de schuldsanering en de toets op de toegang beter op elkaar af te stemmen om zo een meer integrale aanpak te kunnen genereren van de schuldenproblematiek en de oplossing en sanering daarvan?

De Partij van de Arbeid vindt dat mensen verantwoordelijk zijn en blijven voor het nakomen van hun financiële verplichtingen en voor hun schulden. Daaraan doen wij geen millimeter af. Dat moet soms in dit debat gezegd zijn. De gemeenten hebben een verantwoordelijkheid voor schuldhulpverlening, zoals opgenomen in de WWB. Wij waren blij met de Wsnp, maar vinden de voorliggende wetswijziging niet voldoende. Maar dat had u al begrepen. Wij achten een integrale aanpak noodzakelijk. Een paar dingen die een hele tijd vastliepen, kunnen wij nu enigermate aanpassen. Er is althans licht aan de horizon.

De minnelijke regeling was het stiefkindje van het hele schuldsaneringstraject. In het juridische deel is fors geïnvesteerd met structurele middelen. In het minnelijk traject is één keer een eenmalig subsidie verstrekt. Een deel van de gemeenten of de instellingen waaraan de gemeenten dat opdroegen, had niet te maken met extra structurele middelen, met als gevolg te weinig faciliteiten. Daarom was ik erg blij dat het kabinet achteraf het amendement-Noorman-den Uyl uit december 2005 om 25 mln. beschikbaar te stellen voor schuldhulpverlening een aardig idee vond. Wij hebben er een leuke discussie over gevoerd. Het betekent dat er in ieder geval vier jaar lang structureel geld is. En dat is goed, want dat geeft de kans om een geïntegreerde aanpak van preventie, budgettering, schuldhulp en nazorg op een goede manier in te zetten.

Voorts is volgens mij van belang de aangenomen motie-Noorman-den Uyl waarin als uitgangspunt is aangegeven dat de minnelijke regeling en de Wsnp moeten worden ingericht in een zodanige verhouding dat driekwart in minnelijke regeling gaat en een kwart maar in de Wsnp. Dan wordt de Wsnp opnieuw een stok achter de deur en kan de minnelijke regeling weer voluit functioneren, net als voor de komst van de Wsnp. Maar dan moet er wel wat gebeuren, aan allebei de kanten. Daaraan worden ook eisen gesteld.

In het kader van mijn kritiek op het plan – en dan houd ik daarover op, want ik houd niet zo van alleen maar stilstaan bij vervelende dingen – wil ik nog één ding vermelden waaraan ik mij mateloos heb geërgerd. Het kabinet wil een drempel opwerpen voor de toegang tot de Wsnp. Of dat de goede methode is om de minnelijke regeling te versterken, is maar de vraag. Het veld vindt dat niet het geval vanwege de manier waarop het gebeurt. Ik vind het ook niet. Ik heb mij mateloos gestoten aan de argumentatie die is gebruikt. Het kabinet wil de deur tot de Wsnp sluiten voor mensen met psychosociale problemen. In de nota naar aanleiding van het verslag schrijft de minister: “De voorgestelde maatregelen lijken voor een deel” (...) “ten koste te gaan van het sociale gezicht van de Wsnp, maar het zijn naar mijn mening rechtvaardige en noodzakelijke maatregelen. De huidige regeling is te ruimhartig ten aanzien van een groep schuldenaren die er niet in thuis hoort. Deze schuldenaren verstoren het Wsnp-systeem omdat ze te veel inspanningen vergen van bewindvoerder, rechter-commissaris en andere betrokkenen en zij krijgen op het einde van de rit wellicht een schone lei voor financiële problemen die kort daarna weer in alle hevigheid terugkeren.”

Ik vind het een verwerpelijke argumentatie, een minister van Justitie onwaardig. Hier zit een aantal aannames in, bijvoorbeeld de aanname dat mensen in de Wsnp met psychosociale problemen te veel werk zijn voor een bewindvoerder. Als een bewindvoerder niet in staat is om iemand daarin te begeleiden, dan koopt hij die begeleiding toch in ten laste van de boedel? Dat is het werk waarvoor hij is aangesteld en bewindvoerders verdienen er genoeg aan! Zij staan altijd in de rij om dit soort zaken te krijgen. Natuurlijk moet iemand met een sociaal probleem toegang kunnen krijgen tot de Wsnp en als die toegang niet direct te realiseren is maar toch de beste weg voor betrokkene is, moet worden gezorgd voor bijbehorende voorzieningen. Maar je gaat toch niet discrimineren en je sluit toch niet zomaar mensen uit van de mogelijkheid van een schone lei? Ik vond dat onbetamelijk en heb mij daar ook mateloos aan geërgerd. Ik zeg het maar zoals het is, voor de rest ben ik niet zo opgewonden over dit onderwerp. Dit kon dus echt niet en ik hoop dan ook dat de minister dit gewoon terugtrekt. Dat zou hem sieren!

Natuurlijk, als bewindvoerders niet in staat zijn om mensen te budgetteren en zij doen dat nauwelijks en om hen te helpen met hun inkomsten en uitgaven, dan kan een faciliteit worden ingehuurd ten laste van de boedel. Ik vraag daar het standpunt van de regering over. Ik zou dat in ieder geval doordnemaal vinden. Lang niet altijd zijn psychosociale redenen oorzaak van het snel nieuwe schulden maken. Mensen kunnen een zekere verslaving hebben, het kunnen mensen zijn met een hoog inkomen en dat slecht gebruiken, maar het is ook mogelijk dat de Wsnp onvoldoende is ingericht om ervoor te zorgen dat als mensen aan het eind van dat traject komen zij niet als een hete aardappel worden uitgespuugd en dat er nog enige ondersteuning is om ervoor te zorgen dat het daarna goed gaat. Ik vind echt dat dit moet en ik was ook blij dat de staatssecretaris van Sociale Zaken inmiddels budget heeft om dat soort trajecten te kunnen ontwikkelen. Ik vraag op dat punt ook nog samenwerking tussen Justitie en Sociale Zaken opdat dit op een goede manier verloopt. De Wsnp mag geen elitair instrument zijn waar bewindvoerders goed aan verdienen. De PvdA is met de

hele Kamer van mening dat de Wsnp spaarzaam gebruikt moet worden en dan ook nog op grond van criteria die aangeven wat de toegevoegde waarde is van dat Wsnp-traject. Als schuldeisers te weinig vertrouwen hebben in een minnelijke regeling, dan moet die verbeterd worden. De vlucht naar de Wsnp moet echt geblokkeerd worden. Een dwangregeling, een dwangakkoord kan daarbij behulpzaam zijn. Daar ben ik ook dankbaar voor, geen misverstand daarover.

Dan is er nog een vuiltje. De regering impliceert dat de Wsnp alleen maar toegankelijk moet zijn voor mensen met een inkomen hoger dan 130% van het wettelijk minimumloon en wil eigenlijk de groep met een lager inkomen bij de gemeenten en de minnelijke regeling laten. De vraag is of je dat nu zo letterlijk uit de tekst kan lezen, maar in de praktijk blijkt dat wel zo te werken. Dat kan natuurlijk nooit de bedoeling zijn. Ik kom daar zo nog wel even op terug.

Eerst wil ik enkele concrete voorstellen doen. De PvdA vindt dat de scheiding tussen de minnelijke regeling en de Wsnp op andere gronden moet bestaan. De Wsnp is nodig in financieel complexe schuldsaneringen of bij een schuldsanering waar tijdens de looptijd het volledige instrumentarium van de Wsnp nodig is. Als dat niet het geval is, moet het via een minnelijke regeling worden opgelost en niet via een dure juridische weg. Alle andere schuldsaneringen kunnen gewoon via een minnelijke regeling.

De PvdA is geen voorstander van een toegangsbeperking en wijst dan ook dat de schriftelijke verklaring over de goeder trouw met overigens iedereen uit het werkveld af. Deze verklaring is echt overbodig en voegt niets toe, is een extra werklust, juist omdat de toegang zowel tot de minnelijke regeling als tot de Wsnp momenten kent waarop helder wordt of het iemand serieus is om met die schuldsanering aan de slag te gaan. De rechters hebben er ook bezwaren tegen. Daarom heb ik samen met de heer Weekers en mevrouw Huizinga-Heringa het amendement op stuk nr. 11 ingediend.

Mijn tweede punt is de beperking op grond van inkomen. Door een blokkade via de Wet FIDO is het volkskredietbanken niet toegedaan om mensen met een hoger inkomen dan 130% van het sociaal minimum een sociaal krediet te verstrekken. Zeker voor de minnelijke regeling is dat een blokkade. Al eerder hebben wij gesproken over de mogelijkheid om die grens op 150% van het sociaal minimum te leggen. Zo nodig zal ik hierover een motie indienen. Ik denk dat het van wijsheid getuigt – zeker als je de minnelijke regeling ruimer wilt hanteren – als er krediet kan worden verstrekt aan mensen met een iets hoger inkomen die in de problemen zitten en schuldsanering nodig hebben.

Mij is gebleken dat er nog steeds gemeenten zijn die weigeren mensen te helpen die om een minnelijke regeling komen of hulp vragen bij de toegang tot de Wsnp omdat zij een te hoog inkomen hebben. Dit gold bijvoorbeeld voor Zoetermeer, maar die gemeente heeft daar nu verandering in gebracht, waarvoor hulde. De staatssecretaris van Sociale Zaken heeft aan de gemeenten gevraagd om dit niet meer te doen en dat waardeer ik zeer, maar ik vraag hem of hij, mede naar aanleiding van de tijdelijke subsidieregeling en het besluit daarover, van mening is dat gemeenten die mensen de toegang tot de minnelijke regeling weigeren of die niet behulpzaam willen zijn bij de aanvraag van

een Wsnp, kunnen worden uitgesloten van de tijdelijke subsidieregeling.

Vanzelfsprekend mogen psychosociale beperkingen geen belemmering zijn. Ik kan mij wel voorstellen dat iemand in een bepaalde fase nog niet toe is aan schuldsanering en het bijbehorende regime, want dat is strak en streng en zo hoort het ook. De schuldhulpbemiddelaars NVVK hebben een stabilisatietraject opgesteld om mensen eraan te laten wennen dat de vaste lasten worden betaald, dat er soms een zak- en kleedgeldregeling is en dat het inkomen, de uitgaven en de verplichtingen gedurende een aantal maanden worden gestabiliseerd. Dan kan schuldsanering tot de mogelijkheden behoren. Ik vind eigenlijk dat je de minnelijke regeling en geïntegreerde schuldhulpverlening moet zien als een geïntegreerde aanpak. Ik heb vroeger wel gesproken over beschermingsbewind en ik weet dat de wethouders van de grote steden hier volop mee bezig zijn om dit als een geïntegreerde aanpak te zien. In het amendement op stuk nr. 13 wordt hiernaar verwezen.

Wat vindt de staatssecretaris van gemeenten die weigeren om mensen te budgetteren? Vindt hij dat zulke gemeenten wel het geld uit de pot schuldsanering mogen gebruiken? Is hij bereid die gemeenten onder druk te zetten? Zou een stabilisatietraject als onderdeel van het integraal instrumentarium niet in wet- of regelgeving geborgd moeten zijn? In de toekomst kan dit een goed onderdeel van de regelingen zijn. Bovendien past dit in de gedachte van een brede aanpak die de commissie-Kortman heeft ontwikkeld.

Bij de behandeling van de Wsnp heb ik een amendement ingediend om de uithuiszetting te kunnen staken als er sprake is van een schuldsanering. Dit heeft om een aantal redenen niet gewerkt. Het kabinet stelt nu voor om dit uit de wet te schrappen. Ik ben daar geen voorstander van. Ik vind dat het moratorium op de uithuiszetting en de afsluiting van energie en water een wezenlijk onderdeel zijn van de schuldsanering en het mogelijk maken van een schuldsanering. Daarom heb ik een amendement voorgesteld.

Als het mogelijk is om een uithuiszetting – ook op basis van een oud vonnis – te staken en de afsluiting van energie en water te blokkeren, zou dit een goede stok achter de deur zijn om je aan de afspraken en regels voor een goede schuldsanering te houden. Daarom hecht ik eraan dat het kabinet het als een positief signaal opvat. Het is overigens echt een stok achter de deur, want als je je dan niet houdt aan de afspraken van de schuldsanering, wordt de huisuitzetting opnieuw geactiveerd. En dat betekent dat je op straat komt te staan. De maatschappelijke schade als gevolg van een huisuitzetting is verder heel erg groot, want mensen zullen daardoor pas jaren later uit de schulden komen als dat überhaupt nog lukt. Wat houdt een verhuurder aan een huisuitzetting over? Eigenlijk helemaal niets, want de boedel verdwijnt bijna onmiddellijk in de container van het grofvuil.

Ik heb een amendement voorbereid over de kinderkorting. In de nota van wijziging staat op pagina 5 dat een aanpassing nodig is om te voorkomen dat de kosten van de zorgverzekering en de zorgtoeslag twee keer worden meegenomen. Het kabinet gaat er daarbij van uit dat de kosten van de zorgverzekering in het bijstandsinkomen worden verrekend. De kinderkorting maakt echter geen onderdeel uit van de bijstand. Deze wordt namelijk daarenboven vrijgelaten uitgekeerd. Ik meen dat het juist

is om de kinderkorting analoog aan deze redenering geen deel uit te laten maken van de boedel en om die korting binnen de beslagvrije voet haar werk te laten doen.

De kinderkorting is uitdrukkelijk bedoeld als tegemoetkoming in de kosten van opgroeiende kinderen. Met het oog daarop vind ik het bezwaarlijk dat de kinderkorting bij een schuldsanering niet wordt geschrapt uit de beslagbare voet. Daarbij komt dat de kinderkorting in januari 2008 omgezet wordt in een kindertoeslag. Toeslagen zijn beslagvrij en daarom heb ik in een amendement voorbereid waarin wordt geregeld dat deze voorziening in 2007 in het belang van het kind wordt vrijgelaten. Kinderen mogen immers niet de dupe worden van een schuldsanering.

In de wettelijke regeling, de minnelijke regeling en andere regelingen wordt niet gewerkt met een uniform percentage voor de beslagvrije voet. Alles overziend is het het beste om de beslagvrije voet vast te stellen op 94% of 95%. Daarbij kan worden aangesloten op het wettelijke traject. Het verschil in percentages werkt overigens ook frustrerend op betalingen door het UWV en de Sociale Verzekeringsbank. Het zou van wijsheid getuigen als wij dergelijke problemen zouden voorkomen door de tarieven te uniformeren.

Mevrouw Huizinga heeft een amendement ingediend voor de certificering van de bewindvoering. Ik heb dit amendement ondertekend, omdat ik met haar van mening ben dat de certificering wettelijk moet worden ingebed. Uit de hoorzitting en de overstelpende hoeveelheid brieven en dossiers blijkt namelijk dat het bij lang niet alle bewindvoerders goed gaat. Ik denk dan aan de toepassing van regels en de controle op die regels. Verder is het toezicht op de bewindvoering pas in oktober 2005 van start gegaan, ook al was toegezegd dat dit in 1997 zou gebeuren.

Dit alles is onacceptabel en daarom is certificering en het toezicht op de certificering een onmisbare voorwaarde voor het goed functioneren van de schuldsanering. Ik vraag de ministers om toe te zeggen dat er een goede controle komt op bewindvoering en schuldsanering. Komt die toezegging er niet, dan overweeg ik een motie in te dienen. Overigens dring ik hier zeker ook op aan, omdat de NVVK nog voor de zomer bij het ministerie van Economische Zaken aangifte heeft gedaan tegen vijftientig malafide bedrijven die zich voordoen als schuldbemiddelaar, schuldhulpverlener, budgetbegeleider of budgetbeheerder. Dat is nog maar het topje van de ijsberg. De bewindslieden moeten er toch van schrikken dat zoveel bedrijven mensen die heel kwetsbaar zijn en echt niet weten waar zij naartoe moeten, op een onjuiste wijze behandelen. Ik vraag de regering uitdrukkelijk om het verbod op schuldhulpbemiddeling, dat in artikel 47 en 48 van de Wet op het consumentenkrediet is weergegeven, en het beheren van gelden van derden, dat in artikel 82 van de Wet toezicht kredietwezen is vastgelegd, te handhaven. Op dit punt is echt onnoemelijk veel mis.

Ik maak nog een opmerking over boetes. Boetes van het CJIB vormen vaak een enorme blokkade bij schuldhulpverlening en schuldsanering. Dat obstakel moet weggenomen worden bij de minnelijke regeling. Ik heb een amendement ingediend waarmee dat wordt beoogd. Ik geloof dat er nog discussie is over de vormgeving, maar de gedachte achter het amendement is om boete-inning mee te laten lopen in de schuldsanering.

Dat betekent niet dat boetes worden kwijtgescholden, want dat gaat mij te ver. Straf is straf. Iemand heeft iets misdaan en daarvoor moet worden betaald. Het zou echter zo schelen als iemand aan het einde van een traject de restanten kan betalen in plaats van geen toegang te krijgen. Om dat mogelijk te maken moet allereerst de maximale termijn van 27 maanden worden opgerekt. Een schuldsaneringstraject duurt immers drie jaar, 36 maanden. Ik begrijp dat tussen het CJIB en de NVVK een convenant is gesloten dat er aardig uitziet. Een en ander moet echter wettelijk worden ingebed. Ik heb daartoe een amendement voorbereid. Als de vormgeving daarvan niet helemaal goed is, dan hoor ik dat graag.

Het gaat mij natuurlijk niet om alle boetes, want dat gaat te ver. Het gaat om de boetes conform de Wet Mulder en de overige boetes, dus ook een boete van de Keuringsdienst van Waren. Ik ken verschrikkelijke verhalen, die ik omwille van de tijd niet allemaal zal vertellen. Ik ken het verhaal van iemand die aan het einde van een schuldsaneringstraject een boete ontving van € 2500 uit de tijd dat hij een cafetaria had, omdat de keuken toen niet helemaal schoon was. Daarmee kon hij het schuldsaneringstraject gedag zeggen. Die bedoeling hebben wij toch niet gehad. Iemand moet zo'n boete wel betalen, maar aan het einde van een traject, niet eerder.

Ik heb met collega Weekers een amendement voorbereid dat gericht is op de keuzevrijheid van de schuldenaar. Op dit moment geldt dat als de middellijke regeling is afgewezen, de schuldenaar onmiddellijk in het Wsnp-traject terecht komt. De schuldenaar hoort zich in de tussentijd de vraag kunnen stellen: wil ik dat wel? Dat is echter niet in de wet geregeld. Met het amendement wordt beoogd, de schuldenaar te laten beslissen of hij zich aan dat regime wil onderwerpen. Hij kan ook besluiten om heel diep adem te halen en proberen om er zelf uit te komen.

De Raad van State heeft bezwaar gemaakt tegen de afwezigheid van hoger beroep bij de afwijzing van schuldsanering. Ook de fracties van het CDA en de PvdA, evenals de NVVK, hebben daartegen bezwaar gemaakt in de nota naar aanleiding van het verslag. Het verweer van de regering in de memorie naar aanleiding van het verslag was dat dat te veel tijd zou kosten en de schuldenlast in de tussentijd zou toenemen. De schuldeisers zouden de schuldenaren dan al voor een faillissement hebben kunnen voordragen en er zouden allerlei vreselijke dingen kunnen gebeuren. De schuldenaar zou bijvoorbeeld uit zijn huis gezet kunnen worden. Kortom, een groot risico op rampen bij recht op hoger beroep. Soms denk ik wel eens: wie heeft dit geschreven? Maar goed, het waren 90 kantjes en dan kan dat gebeuren. Als een schuldenaar een stabilisatietraject zou ingaan waardoor alle vaste lasten worden betaald en hij zo veel mogelijk geld reserveert om zijn schulden af te betalen, is er niets tegen dat een beroep tegen afwijzing van zijn schuldsanering wat langer duurt. Het is niet ondenkbaar dat mensen tijdens een stabilisatietraject wel degelijk geschikte kandidaten worden voor schuldsanering. In dat licht heeft het hoger beroep zeker een plaats. De beide bewindslieden vraag ik om een reactie daarop.

De minnelijke regeling op grond van de Wsnp zou substantieel moeten worden verbeterd. Ik heb gezien dat men daarmee volop bezig is. Het is belangrijk dat partijen die gebruik maken van de regeling, en uitvoer-

ders zoals de NVVK en private organisaties zich houden aan de certificering. Zij moeten daarop kunnen worden gecontroleerd en er verantwoording over afleggen. Dit verbetert de kwaliteit van de minnelijke regeling, wat bij schuldeisers nieuw vertrouwen kan wekken. De staatssecretaris heeft geschreven dat het aantal grote marktpartijen groeit waarmee convenanten zijn gesloten. De afgelopen jaren hebben wij echter gezien dat er prachtige convenanten waren maar dat daarvan bij individuele schuldsaneringen weinig terecht kwam. Convenanten moeten in beginsel worden gebruikt om het aantal minnelijke regelingen te vergroten. Driekwart van de zaken zou zo moeten worden geregeld. Het aanwijzen van bewindvoerders gebeurt nog steeds regionaal. De diverse rechtbanken hebben geen idee wat de kwaliteit van bewindvoerders in andere arrondissementen is. Dat leidt ertoe dat een bewindvoerder in het ene arrondissement kan worden uitgespuugd omdat de kwaliteit van zijn werk beneden de maat is, terwijl hij in het andere arrondissement nog volop zaken krijgt. Verder heb ik van de Raad voor Rechtsbijstand begrepen dat er afspraken worden gemaakt over het maximumaantal zaken per bewindvoerder, maar dat men daarbij niet over de schutting heen kijkt naar zaken in andere arrondissementen. Kan de minister toezeggen dat de regels over het maximumaantal zaken centraal worden toegepast en gecontroleerd?

De klachtenregeling voor mensen die onderhevig zijn aan schuldsanering, moet beter worden vormgegeven. Ik ben heel veel mensen tegengekomen die een klacht bij de president van een rechtbank hadden ingediend maar nooit antwoord kregen. Klachten komen niet op de goede plek terecht en de president zegt dat hij niets weet van aangetekende brieven. Mensen zitten in een afschuwelijke positie. Daar zijn zij vaak door hun eigen schuld in terechtgekomen, maar niemand verdient het om zijn leven lang in zo'n positie te blijven. Tijdens schuldsanering moeten mensen dan ook op een goede, nette, fatsoenlijke manier worden behandeld. Als zij klachten hebben, moeten zij ergens terecht kunnen en worden gehoord. Er moet aandacht zijn voor cliëntenparticipatie, het halen van normen en het functioneren van rechtbanken en bewindvoerders. In dat licht zou ik het waarderen als de minister van Justitie of de staatssecretaris van SZW het financieel mogelijk maakt dat er een cliëntenorganisatie komt voor mensen die te maken krijgen met schuldsanering en bewindvoering. Zo kan meer transparantie ontstaan in het proces, wat hoogst urgent is.

Ik zal heel veel zijn vergeten, maar ik heb de voorzitter nu al heel vaak lief naar mij zien kijken.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Voorzitter. Het beeld dat wij vaak hebben, dat schuldenaars altijd mensen zijn met een gat in hun hand, blijkt niet te kloppen. Iedereen kan schulden krijgen. De grootste groep schuldenaren wordt dan ook veroorzaakt door bedrijfsschuld (27%). Daarna volgt inderdaad de groep van mensen met overbesteding (17%). Ook groot is de groep mensen met psychosociale problemen (14%) en mensen die ten gevolge van scheiding in de problemen komen (13%) of ten gevolge van verslaving (7%), ontslag (7%) dan wel ziekte (7%). Schuldenaren hebben hulp nodig, maar schuldeisers hebben natuurlijk ook recht op hun geld. Schuldeisers zijn niet alleen de grote postorderbedrijven of de financiers die geld uitgeleend hebben, maar het zijn ook

de mkb'ers, de bakker om de hoek, om het maar zo te zeggen. Schuldeisers moeten dus zoveel mogelijk betaald worden. Het is nodig dat de Wnsp wordt aangepast en dit kan niet wachten op de behandeling van de gehele Faillissementswet. Daarom is het CDA er content mee dat deze wetswijziging nu behandeld wordt. Ook is het CDA er tevreden over dat de minister de suggesties uit de schriftelijke inbreng heeft overgenomen.

Het CDA is voorstander van het voorkómen van schulden. Daarom steunt het CDA de aangekondigde en de genomen maatregelen. Ik noem er enkele: beperking van de kredietrente tot 16%, zoals mijn collega Koopmans heeft voorgesteld; het invoeren van een centrale schuldsanering; het beperken van reclame voor lenen; de verplichting van gemeenten om binnen vier weken na een aanvraag voor de WWB een voorschot te verlenen. Bij de behandeling van de Wet financiële dienstverlening is op initiatief van de CDA-fractie geregeld dat de Autoriteit Financiële Markten preventief gaat toetsen op agressieve en misleidende leenreclames op televisie. Indien een reclame agressief of misleidend is, zou die niet uitgezonden mogen worden. In de praktijk blijkt echter dat er nauwelijks sprake is van deze toetsing. Bij de algemeen politieke beschouwingen heeft onze fractievoorzitter Maxime Verhagen gezegd dat, indien er geen verbetering van deze toets komt, de CDA-fractie een verbod op leenreclames op televisie wil. Kan de minister aangeven wat hij hiervan vindt? Wil hij hierover eventueel in overleg treden met zijn collega van Financiën?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dit is nu de zoveelste keer dat u dit vraagt. Hoe lang hebt u nog geduld? Nu is er een nieuw trucje: alleen de telefoonnummers worden genoemd voor de gevallen waarin men een keuken, een boot, een badkamer of wat al niet wil aanschaffen. Dat kan men allemaal krijgen als men dat nummer maar belt en geld gaat lenen. Dat vind ik eigenlijk wel een beetje misleidend. Eerder hebben wij al gezegd dat televisie en radio niet het aangewezen medium zijn om gecureerde informatie te geven over het aangaan van leningen. Hoe lang hebt u dus nog geduld? U houdt nu een beetje een praatje voor de Bühne.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Wij hebben dit al gezegd bij de algemeen politieke beschouwingen, dus dat zijn geen praatjes voor de Bühne. Wat ik heb gezegd, meen ik ook. Ik heb de minister ook om een reactie gevraagd. Zo nodig komen wij hierop terug bij de plenaire afronding. Dat zal duidelijk zijn.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Wij hebben hierover samen met de SP al eerder een motie ingediend, maar die hebt u niet gesteund.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Voorzitter. Kan de minister ook aangeven of het Rijk gaat controleren of de gemeenten inderdaad binnen vier weken de bevoorschotting verzorgen? Indien een gemeente dat niet doet, hoe kan dat afgedwongen worden? Het is toch absurd dat er in Nederland mensen zonder loon en zonder uitkering moeten leven, omdat de bureaucratie niet kan bedenken op welke uitkering men recht heeft! In de ogen van het CDA moet budgetbegeleiding en andere begeleiding door het algemeen maatschappelijk

werk verbeterd worden. Doordat het algemeen maatschappelijk werk per 1 januari aanstaande onder de WMO valt, zal de controlerende taak van de gemeenteraad eenvoudiger worden. Ook de afstemming tussen het algemeen maatschappelijk werk, dat vaak in wijkafdelingen werkt, en de schuldsanering, die zich op gemeentelijk niveau afspeelt, verdient aandacht. Soms betekent het algemeen maatschappelijk werk slechts een extra vertraging in de toegang tot schuldsanering. Als dat neerkomt op een vertraging van maanden, wat in sommige gemeenten het geval is, is dat volgens mij onverantwoord. Niet voor niets heb ik samen met collega Verburg vragen gesteld over wachttijden in dit verband in onder meer Utrecht en Amsterdam. Graag krijg ik van de staatssecretaris een reactie op de vraag wat de huidige stand van zaken is en wat hij in de toekomst op dit vlak gaat doen.

Schuldsanering heeft tot doel dat mensen weer met een schone lei beginnen. In de toelichting op het wetsvoorstel schrijft de minister dat de wettelijke schuldsanering te veel schuldenaren kent voor wie de schone lei geen duurzame oplossing voor hun problemen biedt. Die zijn vaak eerder chronisch en psychosociaal van aard dan financieel. Uit deze laatste uitspraak kan worden geconcludeerd dat schuldenaren met chronische of psychosociale problemen niet gebaat zijn bij een schone lei. Het tegendeel is volgens mijn fractie waar: de chronische en psychosociale problemen worden vaak veroorzaakt door financiële problemen. Uitzicht op een schone lei kan geheel of gedeeltelijk de chronische, psychosociale problemen oplossen. Vandaar dat mijn fractie voorstelt dat schuldsanering niet kan worden geweigerd als er alleen maar sprake is van psychosociale of verslavingsproblematiek, mits voor deze problematiek voldoende relevante hulpverlening bestaat en zodoende de nakoming van de verplichtingen die voortvloeien uit de schuldsanering zijn gewaarborgd. Deelt de minister deze mening? Wil hij ook verduidelijken of deze mensen volgens hem van zowel de wettelijke als de minnelijke regeling gebruik kunnen maken, ondanks dat over het te goeder trouw zijn van hen toen zij de schulden maakten natuurlijk vraagtekens kunnen worden gezet? De CDA-fractie is voorstandster van het gebruik van het minnelijke traject. Het is minder belastend voor de schuldenaar, de schuldeiser houdt meer over, de kosten van het traject zijn lager en de rechtbanken worden minder belast. Het is dus begrijpelijk dat in sommige gemeenten zo wat alles via het minnelijke traject wordt geregeld. Het is minder begrijpelijk dat gemiddeld meer via het wettelijke traject dan via het minnelijke traject wordt geregeld. Wil de staatssecretaris uitleggen waardoor deze verschillen worden veroorzaakt en wat dus gedaan kan worden naast wat hier al wordt besproken?

De CDA-fractie betreurt het dat een aantal partijen niet aan het minnelijke traject willen meewerken. Dit geldt bijvoorbeeld voor sommige eigenaren van woningen. Is het mogelijk dat rechtbanken en kantongerechten ontruimingsbevelen tijdig aan de gemeente melden, zodat de gemeente de mogelijkheid krijgt om de schuldenaar actief te benaderen en hem eerder naar de schuldhulpverlening toe kan leiden?

Andere partijen die niet mee willen of kunnen werken aan het minnelijke traject zijn volgens het veld het CJIB, Justitie en gemeenten, bijvoorbeeld voor boetes voor zwartrijden of parkeren op grond van de Wet Mulder

waar wij het eerder over hebben gehad. In het wettelijke traject geldt een moratorium, een uitstel van betaling voor de betaling van rente op boetes aan het CJIB, gemeenten en Justitie. De CDA-fractie vindt dat ook in het minnelijke traject een dergelijke regeling mogelijk moet zijn. Uitstel van betaling moet dus net als in het wettelijke traject worden toegestaan. Volgens pagina 59 van de nota naar aanleiding van het verslag kan het CJIB ook uitstel in het minnelijke traject bieden. In de praktijk blijkt dit alleen niet zo te werken. Een boete voor parkeren betekent nu dat iemand niet in staat wordt gesteld om het minnelijke traject in te gaan en dus om zo veel mogelijk geld terug te betalen. Er komen dus meer wettelijke trajecten en rechtbanken worden extra belast. Wil de minister het CJIB opdragen om meer gebruik te maken van het minnelijke traject? Wil de minister, voor zover noodzakelijk, de eventuele termijnen van betaling van boetes aanpassen? Mijn collega had het hier net al over.

De CDA-fractie wil ook een oplossing voor huur- en energieproblemen en voor zorgverzekeringsschulden, dus uitstel van de aflossing van de schulden op voorwaarde dat meteen wordt gestart met betaling van huur, energie en zorgverzekeringsspremie. Ik krijg hierop graag een reactie van de minister.

De CDA-fractie maakt zich ten slotte zorgen over de kwaliteit van de bewindvoerders. De staatssecretaris zegt dat er mogelijk vrijwillige certificering komt, naast opleiding. Dit vindt de CDA-fractie onvoldoende. Gezien de macht die de bewindvoerders hebben en het feit dat de overheid ze benoemt, vindt zij dat de overheid de plicht heeft om minimale kwaliteit te garanderen, net zoals de Inspectie voor de Gezondheidszorg toeziet op de minimumkwaliteit van het werk van medisch specialisten en ziekenhuizen. Wat vindt de minister hiervan? Met deze laatste vraag beëindig ik mijn inbreng.

De heer **De Wit** (SP): Voorzitter. Het valt strikt genomen buiten het bereik van dit wetsvoorstel, maar als je het over schulden hebt, is het in feite van belang, misschien wel van het allergrootste belang om over preventie te spreken, preventie van schulden. Dat betekent dat in ieder geval, met name op scholen, meer voorlichting moet worden gegeven, dat striktere eisen moeten gelden bij kredietverstrekking, er een totaalverbod op leenreclames moet komen net als een verhoging van het sociale minimum. Het staat niet in het wetsvoorstel waarover mij nu spreken, maar wij vinden het heel erg belangrijk dat hierop de nadruk ligt. Wij hebben daarover al vaker gesproken. Het is beter om vooraf te voorkomen dan achteraf te genezen.

Als eenmaal schulden zijn ontstaan, moet zo snel mogelijk worden ingegrepen. Dat moet gebeuren voordat de problemen uit de hand lopen. Het wegwerken van de wachtlijsten bij de schuldhulpverlening moet daarom prioriteit hebben. Mevrouw Noorman-den Uyl heeft al verwezen naar het amendement dat zij heeft ingediend tijdens de begrotingsbehandeling 2006. Ik vraag aan de bewindslieden hoe het nu is gesteld met het bedrag van 25 mln. dat toen uiteindelijk extra is uitgetrokken. Wat is er mee gebeurd? Zijn deze miljoenen daadwerkelijk gebruikt om de problemen aan te pakken?

Ik kom nu toe aan het wetsvoorstel zelf. Deze wetswijziging beoogt om de schuldsaneringsregeling te vereenvoudigen en de onnodige bureaucratie te schrappen. Daarmee kan ik het op zich eens zijn. Maar bij de wens

van het wetsvoorstel om de instroom bij de schuldsaneringsregeling te beperken, heeft mijn fractie vele vragen. Schuldenproblematiek is een complexe aangelegenheid, die bijna altijd maatwerk vereist om tot een oplossing te komen. Het is daarom van belang dat het systeem van minnelijke en wettelijke regelingen flexibel blijft. Het wetsvoorstel draagt, naar de mening van mijn fractie, het gevaar in zich dat het allemaal te rigide en dus te weinig flexibel wordt. Als gevolg van een te rigide wet bestaat de mogelijkheid dat mensen ten onrechte worden geweerd, terwijl zij wel baat zouden hebben bij een Wsnp-traject.

De minister stelt dat mensen met psychosociale problemen over het algemeen niet thuishoren in de Wsnp. Van verschillende kanten uit de wereld van de schuldhulpverlening wordt aan de Kamer gemeld dat het bijzonder vaak voorkomt dat mensen met grote schuldproblemen ook psychosociaal niet enorm sterk in hun schoenen staan. Een drugsverslaafde dakloze heeft wellicht niet veel aan een Wsnp-traject omdat het voor de hand ligt dat na afloop van drie jaar nieuwe schulden zijn ontstaan. Wie de nota naar aanleiding van het verslag goed leest, krijgt de indruk dat je zo ongeveer een modelburger moet zijn om nog in aanmerking te komen voor de Wsnp. Modelburgers hebben echter zelden onoverkomelijke schulden. Ik verneem graag van de bewindslieden wat precies hun standpunt is. Uit de teksten die de bewindslieden gebruiken, leid ik af dat het is uitgesloten dat mensen met psychosociale problemen in de Wsnp terecht komen. Aan de andere kant wordt toch weer een opening geboden. Ik zou graag willen weten hoe het precies zit. Moeten mensen met psychosociale problemen deze eerst oplossen, vooraleer de Wsnp-regeling mogelijk is, of kan dit tegelijkertijd wordt aangepakt? Zien de bewindslieden, in alle redelijkheid, nog wel een belemmering om beide zaken van elkaar uit te sluiten? Ook de voorgaande sprekers hebben er op gewezen dat door een strikte scheiding onherstelbare schade zou kunnen worden aangericht. De gevolgen van de uitsluiting uit de Wsnp wegen extra zwaar omdat er nauwelijks een alternatief lijkt te zijn.

In het minnelijk traject worden op dit moment, met name vanwege dwarsliggende schuldeisers, bedroevende resultaten geboekt. De minister gaat er van uit dat met een aanscherping van de Wsnp-eisen het minnelijk traject vanzelf zal verbeteren. Baseert hij dit alleen op het dwangakkoord? Ik hoor graag van beide bewindslieden waarop de redenering dat het aanscherpen van de Wsnp automatisch zal leiden tot een groter gebruik van de minnelijke regeling en deze tot betere resultaten zal leiden, is gebaseerd. Wij lopen het risico dat veel mensen tussen de wal en het schip terecht komen. Het wetsvoorstel voorziet in de mogelijkheid van een dwangakkoord zodat één dwarsliggende schuldeiser een minnelijke regeling niet kan blokkeren. Naar het oordeel van mijn fractie is dit een positief aspect van dit wetsvoorstel. Ik erken dat het de druk op de Wsnp kan verminderen. Wij vragen ons echter af of het voldoende zal zijn om het minnelijk traject sterker te maken. Erkent de minister dat schuldeisers nu aansturen op de Wsnp omdat zij weinig vertrouwen hebben in de minnelijke regeling, zoals blijkt uit het onderzoek dat de staatssecretaris heeft laten verrichten? Wat heeft de minister gedaan of wat gaat hij doen om ervoor te zorgen dat de regeling wordt versterkt? Gaat hij maatregelen treffen die volgens

het onderzoek hier en bij alle betrokkenen draagvlak hebben?

Waarom komt er daarnaast geen verplichting certificering voor private en publieke schuldhulpverleners, zodat het kaf van het koren gescheiden wordt? Er zitten echte oplichters tussen degenen die zich op het terrein van de schuldhulpverlening begeven. Die richten zware schade aan bij zowel schuldenaren als schuldeisers. Een verplichte certificering kan het vertrouwen in de schuldhulpverlening aanmerkelijk verbeteren.

De Nederlandse Vereniging van Kredietbanken en de PLANgroep hebben in de hoorzitting over dit wetsvoorstel aangedrongen op een moratorium op loonbeslagen, woningontuiming, energieafsluiting en inning van justitiële boetes zodra is gestart met een minnelijk traject. Die zorgen er nu voor dat al snel een beroep moet worden gedaan op de Wsnp. Zo'n moratorium kan zorgen voor meer positief afgesloten minnelijke trajecten, dus meer schuldeisers die hun vordering of een deel ervan betaald zien. Bovendien voorkomt het een hoop maatschappelijke ellende. Hoe denken de bewindslieden over een dergelijk moratorium?

Hoe gaat het nu met de boetes die door het Centraal Justitieel Incassobureau worden geïnd? Het is bekend dat het justitieel incassobureau niet meewerkt aan minnelijke trajecten, maar alleen aan door de rechter afgedwongen regelingen zoals de Wsnp. Hoe moet het met iemand die vanwege een psychosociale problematiek wordt geweigerd voor de Wsnp, maar niet in aanmerking komt voor een minnelijke regeling omdat het CJIB daar niet aan meewerkt? Gaat het justitieel incassobureau in dit soort gevallen wel meewerken aan een minnelijke regeling en hoe zit het dan met de Belastingdienst?

Van alle kanten is er kritiek op de nieuwe eis, die te vinden is in artikel 288 van de Faillissementswet, van een door de schuldenaar zelf te schrijven motivatieverklaring die een belangrijke rol moet gaan spelen bij de toelating tot de Wsnp. Ook hier speelt het beeld van de schuldenaar als modelburger weer mee. Wij hebben het hier deels over mensen die nog niet in staat zijn om een briefje naar hun bank te schrijven. Die zouden nu zonder hulp van schuldhulpverleners een verklaring moeten opstellen, waaruit blijkt dat er te goeder trouw schulden zijn gemaakt en waarbij alleen familie, vrienden of burens mogen helpen. Dat wordt wat met deze mensen die in een sociaal isolement leven, functioneel analfabeet zijn of het Nederlands slecht beheersen. Worden die vervolgens allemaal uit de Wsnp geweerd? Er is, zo blijkt uit de nota naar aanleiding van het verslag, praktisch geen enkele organisatie die denkt dat dit gaat werken. Natuurlijk gaan schuldhulpverleners ermee aan de slag, ontstaan als het ware vanzelfsprekend standaardverklaringen en is het een papieren exercitie die niets toevoegt. Beter is het om de schuldenaar door de rechter te laten ondervragen over de schulden die zijn gemaakt en over hun motivatie om ervan af te komen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Ik wil mijn inbreng beginnen met het punt van de preventie, want daar begint het allemaal mee. Wij krijgen nu een voorstel voor de Wsnp. Je zou kunnen zeggen dat de rechterlijke macht door zijn hoeven zakt, omdat men aan zijn eigen "succes" ten onder gaat. Uiteindelijk is het uitermate belangrijk dat de preventie op een goede manier wordt aangepakt. Wij hebben daarover al vele overleggen

gehad in deze Kamer. Begin dit jaar hebben wij een uitgebreid overleg gehad met de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over schulden, schuldhulpverlening en wat je ermee zou moeten. Dat was in het algemeen overleg over schulden, waarin ook een aantal toezeggingen zijn gedaan. Zaken zouden beter op elkaar worden afgestemd, in voorlichting enzovoorts. Wat is er nu precies in werking gezet en welke preventieve maatregelen werken op dit moment al op een goede manier? Ik moet vaststellen dat het aantal mensen met problematische schulden toeneemt en dat er nog steeds wachtlijsten zijn. In mijn ogen moet er wel degelijk snel iets gebeuren. Het kabinetsbeleid draagt niet echt bij aan het voorkomen van schulden, zeker niet als het gaat om mensen met de allerlaagste uitkeringen. De armoedemonitor van 2005 geeft dat ook aan. Ik wijs op het bevriezen van uitkeringen, het verhogen van de huren en het omlaag brengen van de huurtoeslag, hogere energierekeningen, de kosten van het zorgstelsel, de kortingen op de bijzondere bijstand en ga zo maar door. Zelfs als iemand van goede wil is, draagt dit alles niet bij aan een goede financiële huishouding. Mensen komen gewoon eerder in de problemen als het een beetje tegenzit. Mensen met de allerlaagste inkomens kunnen geen reserves opbouwen en komen daardoor enorm in de problemen.

Uit de armoedemonitor blijkt ook dat de aanvragen om schuldhulpverlening vanaf 2002 enorm zijn toegenomen. In 2002 waren het er 28.000 en in 2004 al 39.000. Van de mensen die deze hulp aanvragen, zit 90% beneden modaal en de helft van die mensen moet rondkomen van een uitkering. De Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet zegt in de armoedemonitor dat het een combinatie is van overheidsmaatregelen en van het feit dat lagere inkomens daarvan als eerste de dupe worden.

Volgende week vindt de uitgebreide behandeling plaats van de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Ik zal dan zeker op dit punt terugkomen. Wat is nu zo treurig? Als het slecht gaat in Nederland moet de onderkant vaak als eerste behoorlijk inleveren en als het goed gaat moet iedereen meedelen in de meevallers, waardoor de onderkant daarmee relatief weinig opschiet. Volgende week zal ik aantonen dat het echt anders kan als er betere keuzes gemaakt worden.

De woekerrentes van de leningverstrekkers zijn nu wat verbeterd. Voor een consumptief krediet mag nu maximaal 16% gevraagd worden. Ik wijs op de postorderbedrijven die allemaal geld aanbieden. De heer Marijnissen wees daarop bij de algemene politieke beschouwingen aan de hand van een briefje van Otto dat hij bij zijn vrouw had opgeduikeld. Men kan duizenden euro's lenen. Het wordt allemaal heel aantrekkelijk voorgespiegeld, maar uiteindelijk moeten de mensen 16% rente betalen, terwijl er ook consumptieve kredieten zijn waarbij een veel lagere rente gehanteerd wordt.

Volgens mij wordt meer geld verdiend aan die leningen dan aan de truitjes en alle andere zaken die worden aangeboden. Daaraan moet paal en perk gesteld worden! Begin dit jaar hebben wij met de staatssecretaris gesproken over een betere registratie. Het BKR is bezig om alle achterstanden in huur- en energierekeningen en dergelijke in één registratie duidelijk aan te geven. Hoe staat het daarmee? Ik zou liever willen dat dit gedaan wordt door een onafhankelijk overheidsinstituut. Er wordt nu wel onderhandeld over hoe het BKR privacy en

andere zaken zo goed mogelijk gaat regelen. Ik mag toch aannemen dat een en ander snel in werking zal treden? Als de Splitsingswet in werking treedt, kan een energieleverancier bij de gemeente informeren of er sprake is van meer schulden. Bij de behandeling van de Splitsingswet is afgesproken dat een en ander goed op elkaar wordt afgestemd. Één regeling is natuurlijk veel beter, want nu werkt men langs elkaar heen en komen mensen daardoor extra in de problemen.

Wij zijn ook voor veel minder reclame. Op de televisie zouden wij deze reclame eigenlijk willen verbieden. Tegenwoordig komen wel de totaalkosten van dit soort leningen in beeld, dankzij Kees Vendrik van mijn fractie. Die heeft dat geregeld bij de Wet financiële dienstverlening. Ik heb wel eens gezegd: lenen maakt in veel gevallen meer kapot dan je lief is. Je zou bijna zo'n soort slogan op de leningen willen zetten, zoals ook bij sigaretten gebeurt. Het CDA zegt dat reclame voor leningen niet mag worden uitgezonden als deze misleidend is. Sinds 1 juli moeten er bepaalde teksten bij worden uitgesproken. Dat gebeurt soms sneller dan het geluid. Dat lijkt mij dus geen oplossing. Ik wil graag van de bewindslieden horen wat zij misleidend vinden en wanneer er gestopt moet worden met dit soort reclame. Ik vind hetgeen het CDA doet ook misleidend. Het CDA zegt namelijk: eigenlijk willen wij ermee ophouden; eigenlijk willen wij het niet, maar als het erop aankomt, wordt er niet gebeten. Het is alleen een beetje blaffen. Ondertussen komen er steeds meer mensen in de problemen. Er worden nu telefoonnummers genoemd, maar ik denk dat wij hier niet op deze manier mee door moeten gaan.

Ik zou het goed vinden als op scholen veel meer aandacht wordt besteed aan omgaan met geld. Het gaat dan ook om de bijbaantjes en het zakgeld. Wij hebben in het vragenuurtje al eens gesproken over schulden bij jongeren. Die kunnen behoorlijk oplopen. Ouders gaan dat dan weer compenseren. Ik vind echter dat ouders dat niet moeten doen, want de kinderen moeten zelf een oplossing vinden. Uiteraard moeten de kinderen niet gigantisch in de problemen komen. Dat zijn echter zaken die in mijn ogen beter aangepakt zouden moeten worden. Daarbij zou kunnen worden gedacht aan het aanstellen van financiële coaches. Op het moment dat het mis dreigt te gaan – de gemeente, de uitkeringsinstantie, de woningbouwcorporatie zien dat aankomen – moet er snel worden ingegrepen. Daar moet niet mee worden gewacht, want dan is het te laat. Dan kunnen mensen het niet meer terug betalen. Het moet dus vroegtijdig worden signaleerd en daar moet dan ook vorm van financiële coaching voor zijn, zodat mensen niet zover zakken dat zij in de schuldhulpverlening terecht komen. Er moet worden geprobeerd dat preventief op te lossen. Wordt daar nu werk van gemaakt? Wij krijgen wel steeds de toezegging dat eraan gewerkt wordt, maar ik ben daar nog niet helemaal gerust op. Over het wetsvoorstel dat nu voorligt, het volgende. Er is niet voor niets een "bombardement" aan amendementen gekomen, onder andere van mevrouw Noorman. De meeste zou ik zo mede kunnen ondertekenen, want daar ben ik het van harte mee eens. Dat weet mevrouw Noorman ook. Je zou kunnen zeggen dat de grote toevloed bij de Wsnp gedempt moet worden, maar dat men in het voorstel wel een beetje doordraaft. Dat lijkt mij dan ook niet de juiste weg. Wij zijn het er allemaal over eens dat de doelstelling van de schuldsanerings-

regeling uiterst sympathiek is. Niemand, zowel schuldenaren als schuldeisers, wordt beter van de klassieke faillietverklaring, tenzij je als werkgever uiterst lucratieve constructies, zoals doorstart van een failliet bedrijf weet te benutten. Dat is echter waar wij het vandaag over hebben.

Dat neemt niet weg dat lopende het wetgevingstraject van de schuldsaneringsregeling, stevige inhoudelijke kritiek werd geuit op de technische kant van het schuldsaneringsverhaal. Voornaamste kritiek is dat schuldsanering een uiterst ingewikkelde toestand is geworden, met belangrijke lacunes in de wetgeving. Ik doel dan vooral op de vraag wat te doen met natuurlijke personen die een onderneming drijven. Dat is een knelpunt. De schuldsaneringsregeling richt zich vooral op de schuldeiser. De Wsnp moest bevorderen dat schuldeisers nog voordat het instrument van de schuldsanering uit de kast getrokken zou worden, minnelijke schikkingen met schuldenaren zouden aangaan. Dat effect is niet behaald. Het gevolg daarvan is een groot aantal schuldsaneringstrajecten: in 2004 14.053 regelingen, in 2005 140.619 en over de eerste twee kwartalen van 2006 7555. Deze omvang levert praktische problemen op voor de rechtelijke macht. Naast deze problemen van te ruime toegankelijkheid tot schuldsaneringsregelingen, het niet benutten van minnelijke schikkingen voorafgaande aan schuldsaneringsregelingen en de lastige technische kwesties van de regeling, speelt de "moraal" van de schuldenaar een belangrijke rol in het wetsvoorstel. Schuldenaren die weinig zin hebben om hun schuldeisers genoegzaam tegemoet te komen en de schuldsaneringsregeling als een riante natte spons zien die over de welgevulde financiële lei gehaald wordt, zouden uit de schuldsanering geweerd moeten worden. Uitgerkend de advocatuur, die zich hiermee bezighoudt en die grof verdient aan dit soort zaken, maakt hiervan een punt. Dat vind ik wel opvallend.

Schuldsanering is één van de spreekwoordelijke reddingsboeien die mensen in financiële nood kunnen worden toegeworpen. Meestal gaat een eindeloos traject van schuldhulpverlening en financiële zorg van gemeentelijke of particuliere kredietbanken, sociale diensten, bureaus rechtshulp en dergelijke aan de schuldsanering vooraf. De hoge instroom in de Wsnp is mede te wijten aan het falende voortraject. Mensen zijn soms overgeleverd aan volstrekt onbetrouwbare schuldhulpverleners die een nog grotere financiële chaos veroorzaken. Het is soms onkunde, maar soms worden mensen gewoon slecht geholpen of welbewust slecht geïnformeerd. Mijn collega Weekers zei zojuist buiten de microfoon tegen mij dat deze mensen eigenlijk een soort aasgieren zijn. Daar ben ik het erg mee eens. Mensen worden heel slecht geholpen en komen eigenlijk nog dieper in de problemen. In mijn ogen moet de voorfase onder daadkrachtig overheidstoezicht geplaatst worden. Nog beter zou het zijn als de overheid het voortraject zelf organiseert. Zojuist sprak ik over financiële coaches die vooraf een goede rol kunnen spelen. Ik vind dat de financiële hulpverleners gecertificeerd moeten worden. Feit is dat private particuliere schuldhulpverleners ook hun boterham moeten verdienen, maar ik vind het wel gek dat er winst gemaakt kan worden op het saneren van schulden. Is dat wel de juiste weg?

Het voorliggende wetsvoorstel tracht oplossingen te bieden voor de ingewikkelde toestanden in de wet en voor de te eenvoudige toegang tot de schuldsanerings-

regeling. Het is niet verwonderlijk dat bijna iedereen zich in de doelen van het wetsvoorstel kan vinden. Dan begint het probleem, namelijk de uitwerking van het wetsvoorstel. Naar het oordeel van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak over het wetsvoorstel zal, zo het kracht van wet krijgt, het motiveringsverzoek voor de facultatieve weigering aanmerkelijk versoepelen. Op dit moment moet een rechter zich de blaren op zijn handen schrijven om de toegang tot de schuldhulpverleningsregeling voor natuurlijke personen te weigeren. Artikel 288 Faillissementswet eist van de rechter dat hij de gegrondheid van de vrees dat schuldenaren schuldeisers trachten te benadelen aantoot. In het wetsvoorstel wordt die motiveringsplicht op het bordje van de schuldenaar geschoven. De NVvR ziet in de wijziging van de motiveringsplicht het nadeel dat er geen ruimte meer is voor een genuanceerde afweging. De rechters relativeren nogal eens de ontbrekende goede trouw bij schuldenaren als er sprake is van gewijzigde, in het voordeel van schuldenaren sprekende omstandigheden, zoals extra inspanningen om schulden af te lossen, bijvoorbeeld een gewijzigd levenspatroon en het aanvaarden van werk. Het wetsvoorstel zou een dergelijke relativering naar het oordeel van de rechters onmogelijk maken. De rechters betwijfelen dan ook of de wetgever een juiste balans heeft gevonden tussen de uitgangspunten van strenge toelatingsvereisten, de verminderde rechterlijke discretionaire beslissingsruimte en de feitelijke toegankelijkheid voor de beoogde doelgroep. Ik verwijs naar het advies van de NVvR van 7 april 2004, pagina 1. Een novum in de schuldsaneringsregeling is het zogenoemde dwangakkoord. De bedoeling van de wetgever is om zo min mogelijk officiële schuldsaneringsregelingen in te stellen. De voorkeur genieten minnelijke schikkingen die schuldsaneringsregelingen overbodig maken. Die minnelijke schikkingen zijn vaak onhaalbaar omdat er altijd wel schuldeisers zijn die niets willen weten van geven en nemen. Daarom stelt artikel 287a voor om schuldeisers te dwingen om mee te werken aan een verzoek van een schuldenaar om voor het instellen van een schuldsaneringsregeling tot een minnelijke schikking te komen, het dwangakkoord. De NVvR is blij met het juridisch instrument van het dwangakkoord, maar voorziet problemen door de marginale uitwerking van het voorstel. De rechters willen een moratorium als er een minnelijke schikking is overeengekomen of afgedwongen. Nieuwe vorderingen en beslagleggingen moeten bevroren kunnen worden. Met name stellen de rechters de preferente posities van het CJIB en de IBG ter discussie. Deze overheidsclubs gaan door roeien en ruiten om hun centen binnen te krijgen. Ze denken er doorgaans niet over om mee te werken aan schuldsaneringstrajecten, laat staan aan minnelijke schikkingen. Het is in mijn ogen te idioot voor woorden dat van alle kanten overheidsfunctionarissen toesnellen om de kale kippen, de schuldenaren, van veren te voorzien, terwijl aan de andere kant andere overheidsfunctionarissen er alles aan doen om zo veel mogelijk veren van de kale kip te plukken. Graag krijg ik hierop een reactie, want volgens mij moet hier toch echt wat worden gedaan, omdat anders de constructie niet werkt.

De strekking en de bedoeling van de Wsnp staan onverkort overeind: in hun eigen belang en in het belang van schuldeisers moeten mensen in financiële proble-

men zo snel mogelijk financieel vlotgetrokken worden. De Wsnp moet een leertraject zijn, dat wil zeggen niet alleen een concrete oplossing van financiële problemen door minnelijke schikkingen, maar ook toekomstgericht. De huidige problemen zijn serieus. Er is een grote instroom in de schuldsaneringsregeling, terwijl minnelijke schikkingen vooraf nauwelijks worden toegepast: het probleem van de onbetrouwbare schuldenaar. De oplossingen die daarvoor worden gekozen, werpen echter even serieuze vragen op. Was de toegang tot de schuldhulpverlening tot op heden te ruim in de Wsnp, nu wordt deze in mijn ogen te krap. Ik ben het eens met degene die vroeg of het alleen maar voor modelburgers is. Ik vind ook dat mensen met psychosociale problemen hier terecht moeten kunnen, als het niet anders kan, maar natuurlijk ben ik wel voor het vervolgens toepassen van een soort multi-aanpak. Ik ben er dus voor dat niet alleen de schulden worden aangepakt, maar ook de problemen. De vraag is of hierover door beide bewindspersonen is nagedacht, want zij zitten hier toch niet voor niets samen, mag ik hopen.

Eerst moest de rechter zich uitputten in argumenten waarom een verzoek tot schuldhulpverlening moet worden afgewezen, nu moeten schuldenaren alles in het werk stellen om inwilliging van hun verzoek te regelen. Het gevolg: naar verwachting ellenlange rechtbankzittingen met mondelinge toelichtingen van schuldenaren, maar ook gebrekkige discretionaire beoordelingsruimte voor rechters om schuldenaren het voordeel van de twijfel te gunnen. De fractie van GroenLinks voelt niets voor de schriftelijke verklaringen en dat soort dingen. Ik kan dus ook volledig instemmen met dat amendement, mevrouw Noorman, maar dat is al breed genoeg gedragen. Er zijn mensen die lekker vlot kunnen schrijven en/of een dikke, dure advocaat kunnen inhuren, maar er is natuurlijk ook een grote groep van mensen die bij de Wsnp terecht komen die deze mogelijkheden niet hebben. Ook die mensen moeten de toegang tot de Wsnp behouden.

Wat de kwestie van de lastige schuldeisers betreft, het volgende. Wij vinden dwangakkoorden op zich prima als men er op die manier goed uit kan komen, maar dan ook voor alles en iedereen, dus geen geprivilegerde positie voor de boete-inners van het CJIB, én de mogelijkheid om een moratorium af te kondigen. Ons angstbeeld bij dit wetsvoorstel is dat de toegang tot de schuldsanering een dode letter wordt in de Faillissementswet als er niet een grotere discretionaire ruimte voor de rechtelijke macht wordt geschapen. Zo niet, dan is het gevolg nog grotere en langduriger ellende voor schuldenaren en uiteindelijk vaker faillietverklaringen met schuldeisers die helemaal niets meer van hun geld terugzien. En dat laatste, kan toch echt niet de bedoeling zijn van deze bewindspersonen. Daarmee lossen zij in mijn ogen het probleem ook niet op.

Ik overweeg een motie over de preventie, want ik zou het heel goed vinden als de preventieve plannen die aan de orde zijn geweest bij het algemeen overleg over schuldhulpverlening en later, tegelijk in werking treden met de nieuwe Wsnp, want volgens mij kun je die niet los van elkaar zien.

De heer **Weekers** (VVD): Voorzitter. Wanneer wij in Nederland spreken over armoede, over uitzichtloze situaties die niets met gezondheid te maken hebben, dan schuilt daar in de meeste gevallen een zeer ernstige

schuldenproblematiek achter. Er is alle reden om daaraan wat te doen. De insteek van de VVD-fractie daarbij is dat problematische schulden in de eerste plaats moeten worden voorkomen en dat bij het bestaan van problematische schulden alles om alles moet worden gezet om via het minnelijke traject aan schuldsanering te doen. Uiteindelijk moet toelating tot de Wsnp de stok achter de deur zijn die zo nodig ook te voorschijn moet worden gehaald, zowel richting schuldenaar als richting schuldeisers. Ofschoon de VVD liever had gezien dat de Wsnp zou worden geïncorporeerd in de nieuwe faillissementswet die thans door de commissie-Kortman wordt voorbereid, zie ik wel de noodzaak van een spoedige aanpassing van de huidige Wsnp. Dat horen wij uit het veld en bijvoorbeeld ook van de Raad voor Rechtspraak.

De strekking en de geest van het wetsvoorstel worden breed gesteund. De rode draad van de kritiek heeft betrekking op de gevolgen van de verhoging van de drempel om tot de Wsnp te worden toegelaten. Als het minnelijk traject niet beter wordt, dreigen veel mensen tussen wal en schip terecht te komen, dus vindt mijn fractie dat die minnelijke regeling ook moet worden gestimuleerd. Door het verhogen van de drempel van de wettelijke schuldsaneringsregeling wordt gepoogd om het minnelijke traject te versterken, maar er is volgens mij wel meer nodig. In elk geval denk ik daarbij aan de strekking en geest van de motie-Noorman-den Uyl waarin wordt gesteld dat eigenlijk drie kwart van alle schuldsanering minnelijk gerealiseerd moeten worden en niet meer dan een kwart uiteindelijk met de stok achter de deur van de Wsnp zou moeten worden gerealiseerd. Ofschoon ik uiteraard besef dat dit geen resultaatsverplichting kan zijn, moet het ten minste wel een inspanningsverplichting zijn en moeten alle prikkels in ons systeem daarop gericht zijn.

Ik kom nog even terug op het eerste punt, het voorkomen van problematische schulden. Er worden diverse maatregelen door het kabinet genomen. De Wet op de financiële dienstverlening is genoemd en het aan banden leggen van bepaalde reclame-uitingen. Enkele jaren geleden heb ik al gezegd dat ook ik mij groen en geel erger aan reclames 's ochtends op tv die mensen uitnodigen om de meest luxe spullen te kopen en om zich daarvoor maar flink in de schulden te steken. Maar uiteindelijk zijn mensen wel zelf verantwoordelijk voor het aangaan van die schulden. Wij moeten de zaak dus ook niet gaan omdraaien door alleen maar de kredietverschaffers als boeman te zien. In de brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken die wij aan de agenda van dit overleg hebben toegevoegd heb ik gelezen dat hij een uitgebreide voorlichtingscampagne start. Er is een Europese aanbestedingsprocedure voor gestart. Ik zou hem willen uitnodigen om daar toch wat meer over te vertellen. Meer in het bijzonder vraag ik of daarmee ook diegenen worden bereikt, of daarmee een gedragsverandering op gang kan worden gebracht bij diegenen die dat het hardst nodig hebben. Afgelopen vrijdag las ik in nrc-next "vmbo'ers snoepen gewoon door" en "de eetcampagne mist doel". Er is een grootscheepse campagne geweest om mensen gezond te laten leven, gezond te laten eten, maar het effect daarvan is dat gezonde mensen nog gezonder gaan leven en dat met name risicogroepen, vooral mensen met een laag opleidingsniveau, met deze campagne volstrekt niet worden bereikt. Ik zou de regering willen oproepen om

daarom niet dezelfde fout te maken, om althans hier niet in te trappen en om in het algemeen iets te bedenken waarmee de meest kwetsbare groep wordt bereikt. Het lijkt mij dat dit in de eerste plaats via scholen moet, maar wellicht zijn daar nog andere ideeën over.

Voorzitter. Wanneer die voorlichting en preventie geen succes hebben gehad, moet alles om alles worden gezet om het minnelijke traject goed te laten verlopen. Om dat traject goed te regelen, zul je ervoor moeten zorgen dat er een landelijke dekking is van minnelijke schuldhulpverleningstrajecten. Mijn vraag aan met name de staatssecretaris van Sociale Zaken is nu of die landelijke dekking voldoende is gegarandeerd. Is de algemene zorgplicht van gemeenten wel afdoende om er ook voor te zorgen dat mensen in nood in iedere gemeente terecht kunnen? Ik herinner mij uit mijn periode als gemeenteraadslid dat ik wanhopige mensen op de stoep kreeg die grote problemen hadden, maar die door mijn gemeente niet werden geholpen met schuldsanering. Misschien is dit probleem nu verholpen, maar ik vraag de staatssecretaris toch of de landelijke dekking is gegarandeerd. Ook de heer Huls, hoogleraar rechtssociologie, heeft gezegd dat dit een essentiële voorwaarde is.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Wat bedoelt de heer Weekers met gegarandeerd? Betekent dit ook dat er geen wachtlijsten meer zijn? Nu is het nog vaak een probleem dat mensen niet een-twee-drie geholpen kunnen worden als zij zich melden. Die mensen zakken dan alleen maar dieper weg.

De heer **Weekers** (VVD): De gemeenten moeten dit zelf organiseren en ik zou dit ook niet willen inruilen voor een centraal loket in Den Haag. Mijn vraag is erop gericht dat er in ieder geval een fatsoenlijke infrastructuur bestaat op gemeentelijk niveau. Ik doe geen uitslating over wachtlijsten. Het gaat er mij om dat mensen niet voor een gesloten loket komen.

Er moet ook voldoende vertrouwen bestaan in het minnelijk traject. Tijdens de hoorzitting bleek dat schuldeisers op dit moment onvoldoende vertrouwen hebben in de minnelijke trajecten. Dit is onder meer gevolg van het feit dat het kaf nog onvoldoende van het koren wordt gescheiden. Andere sprekers hebben al aangedrongen op certificering van de schuldsaneerders in het minnelijk traject. Ofschoon ik als liberaal van mening ben dat de markt zijn werk moet doen en dat de overheid niet al te snel moet ingrijpen, is het feit dat het hier om erg kwetsbare mensen gaat voor mij een reden voor overheidsingrijpen.

Je kunt dan natuurlijk discussiëren over de vraag hoe diep de overheid moet ingrijpen en wat de overheid zou moeten organiseren. Ik zie het liefst zo veel mogelijk zelfregulering, maar daar is af en toe een helpende hand bij nodig. Als het voortraject fatsoenlijk is verlopen, kun je de stok achter de deur laten staan. Je hoeft dan het gerechtelijk apparaat niet zwaarder te belasten. Daarom is er alle reden om ervoor te zorgen dat de certificering nu eindelijk van de grond komt.

Overigens heeft het kabinet in aansluiting op de aanbevelingen van het WODC naar aanleiding van de evaluatie van de Wsnp toegezegd dat het de mogelijkheden van certificering zou bezien. Nu schrijft de staatssecretaris in zijn brief: "Als blijkt dat alle betrokken partijen inderdaad de stap naar certificering willen maken, zal ik op mijn beurt bezien hoe ik dit proces verder kan

faciliteren." Dit is een mooie zin, maar ik vraag hem nu hoe het ermee staat. Ik zou eerlijk gezegd een stapje verder willen gaan, want als er een partij is die niet die toer op wil gaan, mag de staatssecretaris niet achterover leunen na de mededeling dat niet alle partijen willen meedoen. Dat zou voor mij een reden temeer zijn om ervoor te zorgen dat het wel gebeurt. De bokken zullen namelijk wel van de schapen moeten worden gescheiden. Ik heb al met al veel sympathie voor het amendement van mevrouw Noorman op stuk nr. 15.

In een minnelijk traject kan een schuldeiser dwars gaan liggen, soms om goede, soms om minder goede redenen. Ik ben dan ook blij met artikel 287a dat het mogelijk maakt om schuldeisers die niet willen meewerken, een dwangakkoord op te leggen. Met deze maatregel wordt er bovendien voor gezorgd dat zoveel mogelijk in het minnelijk traject kan worden geregeld. Het huidige zevende lid van dit artikel doet echter vermoeden dat de rechter na afwijzing van het verzoek tot een dwangakkoord automatisch beslist over de toepassing van de schuldsaneringsregeling. Maar met name mevrouw Noorman heeft er terecht op gewezen dat de schuldenaar hier ook iets over te zeggen zou moeten hebben.

Dat is de reden dat ik op stuk nr. 11 met mevrouw Noorman een amendement heb ingediend dat artikel 287a, zevende lid zo verandert dat de schuldenaar ook een stem heeft in de beslissing om over te gaan tot een wettelijke schuldsanering, nadat het dwangakkoord voor de minnelijke regeling is afgewezen. Door deze toevoe- ging wordt dit artikel een prikkel voor weigerachtige schuldeisers om tijdig eieren voor hun geld te kiezen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): U bent een voorstan- der van het dwangakkoord. Vindt u echter ook dat iedereen daaraan moet meewerken en dat er geen privilegieerde partijen meer mogen zijn? Ik denk dan in het bijzonder aan het Centraal Justitieel Incassobureau.

De heer **Weekers** (VVD): De positie van het CJIB is bijzonder, hetgeen niet betekent dat dit bureau schuld- sanering onmogelijk zou moeten kunnen maken. Het CJIB voert echter door de rechter opgelegde straffen uit. Bovendien kan de rechter de dader van een gewelds- misdrijf verplichten om het slachtoffer een schadever- goeding te betalen. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat een deel van zo'n boete of schadevergoeding wordt kwijtgescholden in het kader van een schuldsanerings- regeling.

Voorzitter. Mevrouw Noorman heeft een amendement ingediend inzake de beslagvrije voet, omdat zij vindt dat deze voet de verkeerde prikkel geeft. In het wettelijk traject is deze voet vastgesteld op 95% van het sociaal minimum of hoger. Bonafide minnelijke schuldsaneer- ders werken ook met dit percentage, maar omdat de huidige beslagvrije voet is vastgesteld op 90% van het sociaal minimum, is het nog steeds lonend voor schuldeisers om beslag te leggen en niet mee te werken aan een minnelijke regeling. Ik begrijp deze redenering van mevrouw Noorman, maar toch ben ik niet bereid om mee te werken aan ophoging van de beslagvrije voet, zoals die is vastgelegd in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Er zijn destijds goede redenen aangevoerd om het percentage op 90 vast te stellen. Een van die redenen was dat een debiteur met een uitkering van rond het sociaal minimum al zijn schuldeisers zou

kunnen uitlachen. Dat lijkt mij geen goede zaak. Verder moet de schuldenaar een prikkel ervaren om zijn schulden terug te betalen. Hij moet weten dat schulden op hem kunnen worden verhaald, ongeacht de oor- sprong van de schulden en ongeacht een inkomen op het sociaal minimum, bijvoorbeeld uit een bijstandsuitke- ring. Een andere reden ligt in de lex Mulderzaken; als het percentage van 90 wordt verhoogd, dan worden de verhaalsmogelijkheden beperkt. Als in lex Mulderzaken de geldvordering niet geïncasseerd wordt, dan moet het busje van justitie langskomen en moeten mensen een vervangende hechtenis uitzitten.

Destijds is ook gekozen voor 90% uit belang van de debiteur. Hij heeft anders geen mogelijkheid om te lenen. Andere sprekers stellen wel dat lenen meer kapot kan maken dan je lief is, en dat is zeker het geval als geld wordt geleend voor dure of luxe dingen die volstrekt niet nodig zijn. Lenen kan echter ook een oplossing bieden voor een tijdelijke noodsituatie. Ik wil die mogelijkheid niet ontnemen. De VVD-fractie is dan ook mordicus tegen een verhoging van de beslagvrije voet. Volgens het amendement op stuk nr. 10 heeft de schuldenaar uiteindelijk nog een stem in de beslissing om het Wsnp-traject in te gaan als het dwangakkoord niet tot resultaten leidt. Dat is voldoende om de prikkels op de juiste plek neer te leggen.

Ik kom op het punt van de toegang tot de Wsnp.

Mevrouw Noorman heeft uitvoerig gesproken over de mensen met psychosociale problemen. Zij is bang dat zij worden uitgesloten van de Wsnp. In de 91 pagina's tellende nota naar aanleiding van het verslag staat een aantal passages waaruit ik concludeer dat mevrouw Noorman zich geen zorgen hoeft te maken. Als er sprake is van goede trouw en de overige problemen beheers- baar zijn, dan worden mensen toegelaten tot de Wsnp. Ik heb echter ook de passages gelezen waar mevrouw Noorman op doelde en ik krijg een wat diffuus beeld van wat de bedoeling is van de regering. Ik nodig de minister van Justitie uit om klip en klaar aan te geven wie al dan niet toegang krijgen tot de Wsnp en in welke mate een begeleidend traject doorlopen moet zijn of op stapel moet staan. Ik sta sympathiek tegenover het amende- ment van mevrouw Noorman en mevrouw Huizinga, maar ik vraag mij af of het nodig is. Ik overweeg het amendement te steunen als er mist blijft bestaan. Als echter volstrekt helder wordt dat mensen met psychoso- ciale problemen waar een zodanige structuur omheen is gebouwd dat schuldsanering daadwerkelijk kans van slagen heeft, worden toegelaten tot de Wsnp, dan is het amendement niet nodig.

Ik was wat verbaasd door de toelichting. Daarin staat dat de schuldenaar zelf moet bewijzen dat hij te goeder trouw was bij het aangaan van de schulden. Daarnaast moet hij nog een eigen verklaring afleggen. Tijdens de hoorzitting was iedereen het erover eens dat die eigen verklaring eigenlijk niets bijdraagt. Ik ken een aantal concrete gevallen van mensen wier schulden gesaneerd zouden moeten worden. Als je hen een verklaring zou laten schrijven, moet iemand anders die opstellen. In dat licht kom je uit op een standaardformulier, terwijl de minister dat nu juist om begrijpelijke redenen niet wil. Zeker gelet op de verscherpte eisen zou in het verzoek- schrift het gehele voortraject kunnen worden beschreven. Verder kan worden aangegeven welke schulden er zijn en hoe de trajecten verlopen. Op basis daarvan heeft de rechter voldoende informatie om tot een beslissing te

kunnen komen, zeker omdat hij altijd nog de gelegenheid heeft om ter zitting de schuldenaar een aantal vragen te stellen. Deze werkwijze is veel effectiever. Bovendien wordt zo niet het beeld opgeroepen dat mensen die een beroep doen op de Wsnp, niet te goeder trouw zijn bij het aangaan van schulden. De verklaring ex artikel 288 zou dus moeten vervallen.

Wat verstaat de regering overigens onder "te goeder trouw"? In de stukken vond ik maar twee soorten schulden waarvan de regering vindt dat je dan niet te goeder trouw bent geweest: strafrechtelijke veroordelingen en fraude. Dat lijkt mij evident. Wat voor schulden kunnen er echter nog meer onder vallen? Het is de taak van de wetgever om dat nader te duiden. Met dit soort vragen mogen wij de rechter niet opzadelen.

Er ligt een convenant tussen de NVVK en het CJIB over het innen van boetes. Daarin wordt een heel heldere en goed verdedigbare lijn geschetst, die ook wordt omschreven in het amendement van mevrouw Noorman op dat punt. De reikwijdte van de amendementen van mevrouw Noorman kan ik niet geheel overzien. Het amendement op stuk nr. 14 is wel erg breed geformuleerd; met enkele punten heb ik wat moeite. Dat op stuk nr. 16 is meer to the point. Er is een bepaalde categorie boetes waarbij de schuldeisers een bepaalde eigen afweging kunnen maken om wel of niet mee te doen aan de schuldsanering. Mevrouw Noorman wil hun die eigen afweging ontnemen. Voordat ik besluit of ik dat steun, hoor ik graag de reactie van de regering erop. In ieder geval is het belangrijk dat de leden 3 en 4 van artikel 561 van het Wetboek van Strafvordering worden aangepast, omdat deze formeel belemmeren dat een schuldsanering plaatsvindt. Mevrouw Noorman kiest ervoor om de periode van 27 maanden te laten herleven als de schuldsanering ten einde is gekomen. Die heldere lijn onderschrijf ik.

Artikel 305 regelt dat na ontbinding van de huurovereenkomst de executoriala titel tot ontruiming van de woning in de ijskast moet worden gelegd gedurende het schuldsaneringstraject. Op zichzelf ben ik het eens met die gedachtegang. Immers, wanneer je bezig bent om een probleem op te lossen, moet je niet tegelijkertijd een nieuw probleem creëren. Toch lees ik hierin een juridisch gedrocht. Hoe kan een huurovereenkomst die door de rechter is ontbonden, vervolgens door de wetgever verlengd worden? Volgens mij kan dat niet. Daarom is mijn vraag om daar nog eens goed naar te kijken, samen met een huurrechtwetgevingsjurist. Het gaat erom dat er wordt geregeld wat wij willen en beogen, maar dat wij daarbij straks in de praktijk niet voor grote problemen komen te staan.

Ik meen dan ook dat wij moeten kiezen voor een zodanige oplossing dat alle bepalingen van de ontbonden huurovereenkomst geacht worden, gedurende het moratorium in stand te blijven. De minister kan hiertoe een nota van wijziging opstellen. Wanneer de huurovereenkomst is ontbonden en alleen de ontruiming wordt opgeschort, moeten alle bepalingen gedurende die periode doorlopen, ook de algemene bepaling dat de huurder zich als een goed huurder moet gedragen, alsmede de bepaling over de servicekosten en de jaarlijkse indexering van de huur. Volgens mij moet daarvoor een nette, juridische oplossing gevonden worden.

Andere woordvoerders hebben al aandacht gevraagd voor de kwaliteit van de bewindvoerders, niet alleen in

het minnelijke traject, maar ook in het wettelijke traject. Met name de Raad voor Rechtsbijstand heeft daarop in een commentaar gewezen. Als ik mij niet vergis, is dat ook op de hoorzitting gebeurd. Bij de behandeling van de Faillissementswet heb ik een motie ingediend waarin ervoor wordt gepleit dat de kwaliteit van bewindvoerders en curatoren heel wat beter gewaarborgd wordt en dat het toezicht verbeterd wordt. Die motie is op een bepaalde manier uitgevoerd, maar volgens de Raad voor Rechtsbijstand moet dat toezicht toch nog wat centraler geregeld worden. Tevens zou er een landelijke afhandeling van klachten moeten komen. Daarnaast pleit de Raad voor Rechtsbijstand ervoor dat de bewindvoerder zich met name op de inhoud van de zaak richt en dat die niet al te zeer belast wordt met allerlei tussentijdse standaardverslagen. Ik vraag de minister dan ook om hier nog even naar te kijken.

Er is een driejarige pilot inzake schuldsanering ex-ondernemers in Friesland. Hoe verloopt deze pilot? Kan die straks landelijk worden doorgevoerd? Zo nee, waarom niet?

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. Ik dank de leden van uw commissie voor hun beschouwingen en hun betrokkenheid bij het onderwerp van de schuldsanering. Het is een betrekkelijk recente wettelijke regeling. Zij stamt namelijk uit 1998. Ik herinner mij het eerste begin van het werk daaraan nog goed. Dat viel nog in de periode van het kabinet-Lubbers III. Mijn collega, staatssecretaris Kosto, was daar toen mee bezig. Hij heeft eigenlijk de eerste aanzet tot het treffen van een regeling voor dit onderwerp gegeven. Destijds – en wij zien dat terug in de discussie van vanavond – was het een kunst om een middenweg te vinden tussen enerzijds het feit dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor de schulden die zij aangaan en anderzijds de wens om een regeling te treffen voor mensen die in omstandigheden terechtkomen, waar zij uit moeten komen, zodat zij met een schone lei verder kunnen gaan, zonder echter de eigen verantwoordelijkheid van die mensen uit te wissen. Dat was ook de titel van een van de rapporten die naderhand zijn uitgebracht. Aan de ene kant is het basisprincipe dat het burgerlijk recht van eigen verantwoordelijkheid moet worden gehandhaafd. Aan de andere kant moet de eigen verantwoordelijkheid niet sterker worden gemaakt door mensen te laten vastzitten in een situatie van onhanteerbare schulden. Daarom is het goed dat deze regeling tot stand is gekomen. Betrekkelijk snel na de totstandkoming van deze regeling bleek alleen dat er behoefte bestond aan herijking. De regeling bezweek niet aan haar eigen succes, maar het gebruik ervan bevatte zo veel complicaties dat er behoefte bestond aan een heroverweging van de wettelijke regeling. Die is vanavond aan de orde. Alvorens in te gaan op de betogen, maak ik twee opmerkingen. Ik ben het allereerst zeer eens met wat de heer De Wit krachtig aan het begin van zijn betoog zei, namelijk dat voorkomen beter is. Op de verleidingen gaat collega Van Hoof zo dadelijk nader in. Ik onderstreep van mijn kant dat voorkomen door voorlichting en door dingen die deel kunnen uitmaken van het traject van de schuldsanering, maar die ook heel goed los daarvan mogelijk zijn, zoals advisering, counseling, begeleiding enzovoorts, nog belangrijker zijn dan het onderwerp van

de wettelijke regeling dat wij vanavond bespreken. Ik sluit mij dus vooraf uitdrukkelijk aan bij wat de heer De Wit en andere leden van uw commissie daarover naar voren hebben gebracht. Mijn tweede opmerking vooraf is dat het een gecompliceerde materie is, ook juridisch. Dat zal ook blijken uit wat ik zo over de ingediende amendementen zeg. Dit leidt ertoe dat de sympathie voor veel van de amendementen bij ons beiden groter is dan het aantal amendementen dat wij u zullen aanraden, te aanvaarden. Ik vraag u om daarbij de complexiteit van de regeling onder ogen te zien. Die complexiteit is onvermijdelijk, mede wegens de twee ijkpunten die men in balans moet zien te brengen en de verstrengeling met onderwerpen als het huurrecht, het fiscaal recht, het sociaalzekerheidsrecht enzovoorts. Er is nu reden om de regeling uit 1998 grondig te herzien. Dat is door geen van de woordvoerders in twijfel getrokken. Ik hoop dat wij ook in de Eerste Kamer spoedig tot resultaat zullen kunnen komen.

Inderdaad is op dit moment ook de advisering ten aanzien van het insolventierecht als geheel in voorbereiding. Dit biedt de mogelijkheid om een aantal van de gedachten, waarvoor goede argumenten kunnen worden aangevoerd maar die op bezwaren stuiten ten aanzien van de inpassing in deze wettelijke regeling, nog eens nader te bezien. Naar aanleiding van de advisering door Bas Kortman en de zijnen is bij het onder ogen zien van dit deel van de omvangrijke legislatieve boedel die ik heb aangetroffen, even de vraag bij mij opgekomen of wij eigenlijk niet op deze nieuwe wetgeving zouden moeten wachten. Ik meen dat wij dit niet moet doen. Ik ben tot de conclusie gekomen dat ik dit wetsvoorstel met volle overtuiging wil verdedigen. Ik hoop het tot resultaat te kunnen brengen, niet omdat het een definitief antwoord geeft op alle vragen maar omdat in dit geval geldt dat het betere de vijand is van het goede. Wij kunnen beter verder gaan met een verbetering die wellicht nog iets te wensen overlaat, in de hoop dat wij op deze manier soelaas kunnen bieden aan degenen voor wie deze wet is bedoeld.

Ik meen dat het het meest praktisch is wanneer ik vervolgens allereerst inga op de verschillende ingediende amendementen.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Onderschrijft de minister het beginsel dat de Kamer heeft uitgesproken, dat uiteindelijk driekwart van de schuldsanerings via de minnelijke regelingen moet worden geregeld en maar een kwart via de Wsnp? Het stelsel van maatregelen dat nu voorligt, inclusief de initiatieven van de kant van de Kamer, moet dat tot resultaat hebben. Ik acht dit van vitaal belang. Daarom hoor ik het graag expliciet van de minister voordat hij overgaat tot het behandelen van de amendementen.

Minister **Hirsch Ballin**: Natuurlijk maakt dit voorstel deel uit van een groter geheel. Ik heb geprobeerd dat zo-even in mijn inleiding tot uitdrukking te brengen. Inkomensbeleid, bestrijding van armoede in het algemeen en beleid inzake schuldenproblematiek spelen hierin allemaal een rol. Hoe dan ook hebben wij het dus over de tweede linie. Mevrouw Noorman zegt dat binnen het vangnet een voorkeur bestaat voor de minnelijke regeling boven wat via een opgelegde regeling tot stand moet komen. Op zichzelf kan ik dat goed begrijpen. Met verwijzing naar debatten die ik niet heb bijgewoond,

brengt zij naar voren dat de verdeling driekwart/eenkwart zou moeten zijn.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Dat is een Kameruitspraak!

Minister **Hirsch Ballin**: Ik weet niet of het veel zin heeft wanneer ik dat zou uitspreken, omdat het een soort kwantitatieve doelstelling zou opleggen voor de toepassing van deze wet wanneer dat uit mijn mond zou worden opgetekend. Ik meen dat wij degenen die met deze wet moeten werken niet op een dergelijke manier in het gareel kunnen brengen. Wij kunnen niet afdwingen dat rechters in deze percentages tot hun conclusies komen.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Het oorspronkelijke doel van de Wsnp was dat het alleen een stok achter de deur was voor alles wat niet minnelijk kon worden opgelost. Op dat moment was sprake van 19.000 geslaagde minnelijke regelingen per jaar. De Wsnp heeft alles omgedraaid. Het doel van de Wsnp is niet gerealiseerd, maar alles ging juist via de Wsnp lopen. De Wsnp is een dure en complexe regeling. Daarin geef ik de minister gelijk. De Kamer heeft daarom geconstateerd dat wij terug moeten naar af, naar de oorspronkelijke doelstelling. De Wsnp moet niet meer zijn dan een stok achter de deur. Ik ben van mening dat het voor de behandeling van dit wetsvoorstel van vitaal belang is dat de regering zich committeert aan de oorspronkelijke doelstelling. Dat hoeft niet met een millimeterlatje. Ik besef heel goed dat dat niet mogelijk is. Maar het moet wel de richting aangeven en de maatregelen moeten in dit licht worden gewogen. Wij moeten ons steeds afvragen of iets hieraan een bijdrage levert of de beweging die wij willen blokkeert. Ik nodig u uit om die doelstelling, die Kamerbreed is aanvaard in een motie, te onderschrijven voor de verdere invulling van de Wsnp.

Minister **Hirsch Ballin**: Zoals mevrouw Noorman het nu formuleert, heb ik er geen problemen mee. Integendeel, ik heb zojuist in mijn inleiding duidelijk gemaakt dat ik het zie als de laatste linie in het oplossen van de problemen. Ik aarzel even over de term "stok achter de deur". Ik gebruikte zojuist de uitdrukking "vangnet". Het is maar hoe je het bekijkt. De benadering als stok komt mij een beetje hard voor, maar mevrouw Noorman zal dat niet zo bedoelen. Ik geloof dat wij het erover eens zijn dat dit de laatste linie is die er moet zijn en dat het ook goed is dat die er is, maar dat die niet op een of andere manier mag worden geïnterpreteerd als het betere alternatief voor het voorkomen en minnelijk regelen van de problematiek. In het amendement op stuk nr. 10 wordt voorgesteld om de zinsnede "indien de schuldenaar het verzoek daartoe handhaaft" in te voegen. Wat artikel 287a wil regelen, zijnde gedwongen medewerking aan een akkoord, kan ook nu in kort geding worden gevorderd. Dat blijft ook zo. Het verschil tussen een kort geding en artikel 287a is dat bij het laatste het verzoek tot gedwongen medewerking aan een akkoord vergezeld dient te gaan van een volledig verzoekschrift in verband met de toelating tot de Wsnp. De rechter is in kort geding altijd terughoudend. Dat blijkt ook uit jurisprudentie van de Hoge Raad. Jurisprudentie van 12 augustus 2005 maakt duidelijk dat de rechter zelfs uiterst terughoudend moet zijn met het

dwingen van schuldeisers. Nu probeert het wetsvoorstel akkoorden te stimuleren – dat past ook bij wat wij zojuist over en weer uitspraken – door de beoordeling te leggen bij de rechter, omdat die ervaring heeft met de schuldenproblematiek en vaak beter geïnformeerd zal zijn omdat hij het materiaal, de informatie, aantreft in het verzoekschrift. Het is de combinatie met het Wsnp-verzoek waarin de schuldenaar laat zien dat in ieder geval vanuit zijn optiek geen alternatieven zijn als het akkoord niet tot stand komt. Het amendement gaat ervan uit dat schuldeisers ook tot medewerking gedwongen kunnen worden als de schuldenaar nog wel mogelijkheden ziet om buiten de Wsnp te blijven, wat je toch eigenlijk veronderstelt als je intrekking van dat onderdeel van het verzoekschrift in dat stadium tot de mogelijkheden zou rekenen. Daarom ben ik bezorgd dat het amendement wel eens een averechts effect kan hebben. Als de rechter daarmee rekening moet houden en ook nog rekening houdt met de mogelijkheid dat de schuldenaar het Wsnp-verzoek niet zal handhaven, dan brengt die terughoudendheid eigenlijk mee dat de rechter het akkoord redelijkerwijs niet kan opleggen. Ik verwees om die reden al naar de jurisprudentie op dit punt. Ik zei zojuist ook dat het goed is om te kijken wat de commissie Insolventierecht met het onderwerp zal doen. Die werkt aan een akkoord buiten insolventie. Die regeling zal meer waarborgen kennen voor de schuldeisers. Die regeling zal de rechter dan ook sneller kunnen toepassen.

Ik verwacht dus dat het amendement qua effect zichzelf in de staart kan bijten, als wij doen wat in het amendement wordt voorgesteld. Voor een regeling die wat meer nuance kent, tekent zich volgens mij af dat de commissie Insolventierecht er verder mee zal komen. Aanvaarding van het amendement in deze vorm moet ik ontraden. Ik voeg er echter aan toe dat ik verwacht, zoals ik in mijn inleiding al zei, dat het onderwerp weer aan de orde kan komen wanneer het advies van de commissie Insolventierecht er is.

De heer **Weekers** (VVD): Ik zou het jammer vinden om te wachten op de commissie Insolventierecht. Dan zouden wij ook met alles kunnen wachten.

Minister **Hirsch Ballin**: Dat zeg ik niet.

De heer **Weekers** (VVD): Dat heb ik de minister ook niet horen zeggen, maar dat was de primaire reactie toen de minister het wetsvoorstel las.

Minister **Hirsch Ballin**: Zeker, maar met meer nadenken, ben ik tot deze conclusie gekomen.

De heer **Weekers** (VVD): Het gaat zo meteen om een inschatting van de gedragseffecten. De minister zegt dat het amendement wel eens averechts zou kunnen uitpakken. Dat is niet wat wij beogen met dit amendement. Wat verzet zich ertegen om in de periode tussen de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel en het nieuwe insolventierecht hiermee min of meer te experimenteren? Wij kunnen dan zien hoe de praktijk daarop reageert. Dan kan er in het nieuwe insolventierecht een nog betere afweging to the point gemaakt worden.

Minister **Hirsch Ballin**: De regeling waaraan de commissie Insolventierecht werkt, zal op een of andere manier

vorm moeten geven aan de waarborgen voor de schuldeisers. Het zijn precies de vereiste waarborgen voor de schuldeisers die de Hoge Raad in de jurisprudentie ertoe heeft gebracht om uiterste terughoudend van de rechter te verlangen bij het opleggen van een akkoord. Bij het opleggen van een akkoord wordt het gelegitiemeerd in de systematiek van de wetgeving doordat de schuldenaar het zelf voor zijn of haar verantwoording neemt om te zeggen: als het niet het een is, ben ik gereed voor het ander en zich daarop dan inderdaad vastlegt. Het creëren van een mogelijkheid om die twee te splitsen, is daarmee in strijd. In de systematiek van de huidige wettelijke besluitvorming komt het in één besluit tot je. Ik heb daaraan verder niets toe te voegen. Dit is mijn commentaar op het amendement.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Ik ben het niet eens met de minister. In de eerste plaats kent de systematiek van de huidige wet het systeem van het dwangakkoord niet. Het óf óf c.q. én én is op dit moment niet aan de orde. Dit is een nieuw gegeven. De vraag is, hoe dat nieuwe gegeven zich zal gedragen. In de vormgeving van de huidige wetswijziging is ervoor gekozen een soort automatisme te laten ontstaan wat niet bestaat: als er een aanvraag is voor een dwangakkoord en die wordt afgewezen, dan wordt de aanvraag gezien als een aanvraag voor een Wsnp. Op dit moment is daarvoor geen enkele regeling, want het dwangakkoord bestaat helemaal niet. Bij de introductie van het dwangakkoord, waarvan wij een warm voorstander zijn, moet er ten principale de afweging liggen ook van de schuldenaar, of als dit wordt afgewezen het wettelijk traject inderdaad het traject is wat hij in het kader van zijn schuldpositie wenst te lopen. Misschien wil hij wel in een stabiliteitsregeling. Dat zou ik mij heel goed kunnen voorstellen. Een stabiliteitstraject houdt in dat de schuldeisers wel betaald worden, want de medefinanciering van de staatssecretaris zorgt ervoor dat de vaste lasten en dergelijke betaald worden, maar dat daarvoor een langere periode wordt genomen. Neem bijvoorbeeld iemand bij wie dingen in zijn leven veranderen waardoor dat hele strikte traject met een postblokkade niet goed passend is. Die vrijheid van de schuldenaar om die afweging te maken, lijkt mij heel voor de hand liggend. Daarvoor wordt ook door allerlei partijen gepleit. Ik begrijp het bezwaar van de minister dan ook niet. Hij zegt dat de commissie Insolventierecht straks met iets komt. Wij mochten dat niet zien. Dat is uw goed recht, minister, maar dan hoeft ik het ook niet te zien. Vervolgens zegt de minister dat het amendement die bepaling in zijn staart kan bijten. Dat kan echter helemaal niet, want het dwangakkoord bestaat nog niet. Ik vraag de minister mij een lol te doen en zijn argumentatie te heroverwegen.

De **voorzitter**: Dit was wel erg lang voor een interruptie, mevrouw Noorman.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik ben bang dat ik wat in herhaling ga vallen. Ik wil daarom ook aan mevrouw Noorman vragen om de argumenten die ik naar voren heb gebracht, nog eens te wegen. Er is nu een mogelijkheid om in kort geding een gedwongen medewerking aan een akkoord te bewerkstelligen. Het gaat mij er echter om dat het voortbouwt op een benadering in de

jurisprudentie van de Hoge Raad, waarin dit wetsvoorstel geen verandering kan brengen. Het dwingen van schuldeisers moet met uiterste terughoudendheid worden toegepast. U kunt zeggen dat de mogelijkheid van een kort geding bestaat en dat de Hoge Raad daar criteria voor heeft opgesteld, maar wij willen het nu een plaats geven in de procedure zelf. Daarbij is het van belang dat de rechter ervan overtuigd is dat het beroep op de regeling in de optiek van de schuldenaar de enig bruikbare uitweg is.

De heer **Weekers** (VVD): Op dit moment is er geen wettelijke basis en om die reden is de jurisprudentie, zoals die is. Wanneer wij een wettelijke basis creëren is het de wetgever die de mogelijkheid van een dwangakkoord introduceert. Dat staat ook in het voorstel, maar de minister zegt dat het logisch is dat het is gekoppeld aan... Dat begrijp ik, maar de wetgever kan het ontkoppelen. Verder wordt het door een andere rechter beoordeeld. Een kortgedingrechter kan namelijk niet zo'n verstrekende uitspraak doen. Dat gaat zijn bestek ver te buiten. De insolventierechter, die straks helemaal gespecialiseerd is in dit soort zaken, kan veel beter weloverwogen beslissingen nemen.

Minister **Hirsch Ballin**: Het is wel iets bijzonders als je een dwangakkoord doet opleggen door de rechter. De rechter kan dat doen als hij de overtuiging heeft dat er sprake is van misbruik door degene die het akkoord blokkeert. Daar moet een balans in worden gevonden. De commissie Insolventierecht is ermee bezig en werkt aan iets waarin ook rekening is gehouden met de positie van de schuldeisers. Dat kun je niet met een simpele pennensreek overbodig maken. Daarom verwijs ik naar dit onderwerp dat in studie is. Het is overigens niet zo dat wij de Kamer een advies onthouden dat er al is, want er wordt nog gewerkt aan dat advies. In het amendement op stuk nr. 11 van mevrouw Noorman wordt geregeld dat de schuldenaar niet een schriftelijke verklaring hoeft af te geven om toegelaten te worden tot een schuldsaneringstraject. Vrijwel iedereen ondersteunt deze gedachte. Ik zal deze zich aftekenende harmonie niet verstoren. Ik ben bereid, al naar gelang de Kamer dat wenst, om het amendement over te nemen. Ik geloof dat de ordelijke gang van zaken is dat ik verklaar dat ik het overneem als het niet omstreden is.

De **voorzitter**: Dat hoeft zelfs niet eens. Uw verklaring is duidelijk. U mag doorgaan.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik hoor fluisteren dat het netjes is. Dus dan zal ik dat maar doen. Ik kijk even naar de staatssecretaris. Die is het er ook mee eens. De regering moet natuurlijk wel een eenheid vormen. De harmonie aan de ene zijde moet niet verstorend werken op die aan de andere kant. Wij nemen het amendement dus over. Wil de Kamer nog weten waarom?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik vind het prima als u nog even uitlegt waarom u hier zo positief tegenover staat. Ik vraag mij echter af wat het wegvallen van die schriftelijke verklaring betekent voor de discussie die wij net voerden over driekwart en een kwart. Die schriftelijke verklaring is als een belangrijk punt naar voren geschoven om de toegang voor bepaalde groepen moeilijker te maken.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik merk nu dat het niet verkeerd was dat ik wat voorzichtig was bij het onderschrijven van een kwantitatieve doelstelling en door te zeggen dat het beter was om het hier op een kwalitatieve te houden. Er kleven bepaalde bezwaren uit een praktisch oogpunt aan de eigen verklaring van de schuldenaar. Hopelijk wordt er hulp gegeven bij het hele traject waarin de wet voorziet, maar als die eigen verklaring in hoge mate het product wordt van hulp en een formaliteit wordt, schieten wij daar niet mee op. Daarom heb ik dit amendement overgenomen. Als mevrouw Van Gent mij daar nu nog van af probeert te brengen, is zij te laat.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dat is niet het geval.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Als indiener van het amendement waardeer ik het zeer dat de minister het amendement wil overnemen. Ik zie de nota van wijziging met belangstelling tegemoet.

Minister **Hirsch Ballin**: Het is overgenomen. Er hoeft geen nota van wijziging te komen.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Dat geldt voor moties, maar bij overneming van amendementen moet u een nota van wijziging maken.

Minister **Hirsch Ballin**: Dan doen wij dat.

De **voorzitter**: Zo werkt het. Het moet wel in de wet opgenomen worden.

De heer **Weekers** (VVD): Ik heb geen nadere vragen over het amendement, maar wel over de kwestie van de goede trouw. In de stukken werd dat thema uitdrukkelijk gecombineerd met de eigen verklaring. Daarvan werd gezegd dat het aanvullende informatie was, een document met vrije bewijskracht. Gaat de minister nog in op de door mij gestelde vraag wanneer er al dan niet sprake is van goede trouw. Ik vind dat de wetgever daarin richtinggevend moet zijn.

Minister **Hirsch Ballin**: Daar kom ik straks op. Ik wil nog een opmerking maken over het overnemen van amendementen. Volgens het reglement van orde van de Kamer deelt de voorzitter tijdens de beraadslagingen over een voorstel van wet mee dat een amendement is overgenomen indien de minister te kennen geeft zich met de inhoud van een ingediend amendement te kunnen verenigen en de voorzitter zich ervan overtuigd dat geen van de in de vergaderzaal aanwezige leden zich tegen het overnemen van het amendement verzet. Vanaf dat moment en door dat feit maakt het amendement deel uit van het wetsvoorstel en is er geen nota van wijziging vereist. Daar dacht ik net aan, maar nu steekt er venijn in het staartje, zoals vaker het geval is. In het derde lid staat dat tijdens een wetgevingsoverleg een amendement niet kan worden overgenomen. Dit is een wetgevingsoverleg en geen plenaire vergadering.

De **voorzitter**: Wij ronden dit plenair af en dan doet de voorzitter die constatering.

Minister **Hirsch Ballin**: Dat kan ook. Wij kunnen het u ook gemakkelijk maken met een nota van wijziging. Zegt u het maar.

De **voorzitter**: Het maakt ons niet uit. Als het amendement overgenomen wordt en u komt niet met een nota van wijziging dan constateert de voorzitter plenair dat het amendement onderdeel uitmaakt van het wetsvoorstel. Mag ik u verzoeken door te gaan?

Minister **Hirsch Ballin**: Dat lijkt mij een heel praktisch voorstel.

De strekking van het amendement op stuk nr. 12 is, het minnelijke traject slechts door erkende instellingen te doen regelen. Met dat amendement wordt de rechter ertoe verplicht de toelating tot de toepassing van de Wsnp te weigeren als niet een minnelijke regeling is beproefd door een gemeentelijke kredietbank of een schuldbemiddelaar als bedoeld in de Wet op het consumentenkrediet. De aanwijzing van de betrokken persoon of instelling moet op die wet zijn gebaseerd. Voor toelating is al verplicht dat een minnelijke regeling is beproefd. Dat moet blijken uit de artikel 285-verklaring van burgemeester en wethouders. In die verklaring moet zijn opgenomen dat er geen reële mogelijkheden zijn om dat te doen. Het afgeven van die verklaring kan alleen worden gemandateerd aan een kredietbank of een daartoe aangewezen natuurlijke persoon of rechtspersoon. Dat gaat dus al een eind in deze richting. Er is geen reden, de schuldenaar te straffen als het minnelijke traject door een advocaat of familielid is begeleid. Wij denken dat met dit mechanisme en het certificeringsproject, waarmee collega Van Hoof en de minister van Economische Zaken bezig zijn, aan het doel wordt beantwoord en dat het amendement niet nodig is. Het lijkt mij dat het amendement in deze vorm in ieder geval beter geen plaats kan krijgen in het wetsvoorstel.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Nu verbaast de minister mij enigszins. Het misgaan van de huidige Wsnp waardoor bijna alle schuldsaneringen via de wettelijke regeling lopen – iets, waarmee wij niet zo gelukkig zijn – wordt mede veroorzaakt door het feit dat die bepalingen nu wel van kracht waren, maar gewoon niet werken. Wat er gebeurt, is het volgende. De gemeenten hebben voorgedrukte formulieren waarop je alleen je handtekening hoeft te zetten. Dan ga je hop naar de Wsnp. De schuldeisers hadden meer fiducia in de Wsnp en werkten gewoon niet mee. Ook voor een dwangakkoord is het nodig dat eerst wordt gezien of een minnelijke regeling kan worden gerealiseerd. Dat moet je gewoon vastleggen. Zo simpel is het. Dat is wat ik met dit amendement wil doen.

Er komt nog iets bij. De minister zegt dat hij er geen moeite mee heeft als een familielid of zo dat allemaal van tevoren doet, maar een schuldsanering, ook een minnelijke regeling, waarvoor een dwangakkoord nodig is, want anders komt iemand niet in dat traject, is heel wat meer omvattend dan het gemiddelde familielid in staat is te behappen. Het is wat dat betreft van groot belang dat de kwaliteitscriteria en het wettelijk inbedden van een minnelijke regeling handen en voeten krijgen. Ik heb in mijn eerste termijn al gezegd dat in een tweetal wetten uitdrukkelijk is bepaald dat gekwalificeerde instellingen en organisaties zich moeten bezighouden met bijvoorbeeld schuldhulpverlening op de grens van schuldsanering en met budgetbeheer. Ik heb gemeld dat daar zwaar de hand mee wordt gelicht. Ik heb hier net aangiften gekregen tegen 35 organisaties die daar misbruik van maken. Dat zijn allemaal redenen voor ons

om eraan te hechten dat een gekwalificeerde minnelijke regeling het voortraject is dat ook echt wordt afgelopen en niet met een handtekening van n'importe wie wordt afgedaan. Als dát gebeurt, gaan wij echt voorbij aan de problematiek van de afgelopen zes jaar.

Minister **Hirsch Ballin**: Mevrouw Noorman heeft het over situaties waarin een standaardformulier wordt ondertekend. Bij haar poging om dat te keren schiet zij mijns inziens met dit amendement zoals het nu luidt over het doel heen, want daarin gaat het alleen om de in artikel 48, eerste lid, onder d, van de Wet op het consumentenkrediet genoemde personen. Maar artikel 48, 1 als geheel kent ook mogelijkheden voor advocaten, voor accountants en inderdaad ook familieleden, want er zijn ook prima familieleden. Ik denk niet dat wij in de situatie moeten komen dat, omdat zij niet gecertificeerd zijn, zij die hulp niet zouden mogen verlenen. Zou het amendement zo luiden dat het verwijst naar artikel 48, 1 sec en niet de beperking tot onderdeel d bevatten, dan zou mijn bezwaar uiteraard verdwijnen, maar dit is in onze opvatting echt te beperkt.

Ik kom op het amendement op stuk nr. 13 van mevrouw Noorman en mevrouw Huizinga dat de rechter verbiedt toelating tot de Wsnp te weigeren uitsluitend omdat de schuldenaar uit psychosociale of verslavingsproblematiek schulden heeft gemaakt, mits inmiddels voldoende hulpverlening in touw is. Dat heeft dan te maken met het criterium te goeder trouw dat in het wetsvoorstel is te vinden. Ik ben het met mevrouw Noorman eens dat een schuldsaneringsverzoek niet geweigerd hoeft te worden indien voldoende aannemelijk is dat de schuldenaar maatregelen heeft genomen waardoor hij of zij niet de oorzaken van de schuldenproblematiek onder controle heeft gekregen. Het amendement laat artikel 288, tweede lid onder b overeind. Op grond van dat artikel wordt de schuldenaar met vorderingen uit strafrechtelijke veroordelingen ter zake van misdrijven die niet ouder zijn dan vijf jaar voor de indiening van het verzoekschrift tot toelating geweigerd. Dat is een imperatieve weigeringsgrond. Maar wanneer een schuldenaar bijvoorbeeld al drie jaar van de verslaving af is maar nog wel schulden heeft uit misdrijven die tijdens zijn verslaving zijn begaan om aan geld te komen, kan hij volgens het amendement niet worden toegelaten. Is dat inderdaad de bedoeling van dit amendement?

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Ik heb in dit amendement helemaal geen termijn van drie jaar gehanteerd. Ik zou dat ook helemaal niet willen, want ik ken enkele organisaties die mensen ook in de minnelijke regeling in de schuldsanering nemen waarbij de verslaving zes maanden is gestopt. Iemand kan dan wel degelijk in staat zijn om een schuldsaneringstraject te volgen. Ik heb bewust geen termijn genoemd. Maar wat is nu de bedoeling, zoals ook de heer Weekers vroeg? Wil de minister echt mensen met een psychosociale problematiek uitsluiten? Het gaat dan niet om mensen die ver weg van de wereld zijn, maar mensen die echt met een problematiek worden geconfronteerd. Ik heb letterlijke citaten uit de wet voorgelezen waarin dat nadrukkelijk staat. De minister heeft zelfs opgeschreven dat die mensen te veel werk van bewindvoerders vergen. De heer Weekers heeft al gevraagd of hij dat nu werkelijk meent en of hij dat eens wil uitleggen. Dit amendement stelt dat het hebben van die beperking als zodanig geen

belemmering mag zijn voor toegang tot de Wsnp. Punt en meer staat er niet!

Minister **Hirsch Ballin**: Het gaat erom waar de grens wordt gelegd. Het amendement betekent dat de eis van goeder trouw niet hoeft te worden gesteld. Wat niet wordt doorbroken is dat er geen misdrijfschulden jonger dan vijf jaar zijn. Als dat ook de bedoeling is, is volgens mij een andere formulering nodig. Ik vraag u dit nog even mee te nemen.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): De kwestie van goeder trouw is hier niet aan de orde, want dat is in wezen al geregeld met het amendement op stuk nr. 10 van de heer Weekers. Daarmee wordt de verklaring immers afgeschaft. Dit amendement regelt dat iedereen in beginsel recht heeft om toegelaten te worden tot een schuldsaneringstraject. Ook mensen met een verslaving of met psychosociale problemen kunnen toegang krijgen voor zover het gaat om reële schuldsanering. Die afweging moet natuurlijk te allen tijde gemaakt worden. Als iemand zich niet aan afspraken kan houden, wordt het moeilijk. Dat snapt iedereen. Daarom hoeft je niet te zeggen dat mensen met psychosociale problemen worden uitgesloten van de wet, maar dit schrijft de minister wel.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik neem even de tekst van de wet voor mij. Als mevrouw Noorman doelt op het vereiste dat niet per se wordt aangenomen dat betrokkene ten aanzien van het ontstaan of onbetaald laten van schulden in de vijf jaar voorafgaand aan de dag waarop het verzoekschrift is ingediend te goeder trouw is geweest, is het een kwestie van uitleg van de bepaling of dit ook geldt voor een situatie waarin de verslavingsproblematiek is opgelost. Ik heb er geen probleem mee als wordt bedoeld op een geval waarin er een verantwoordelijkheid was voor het ontstaan van de problematiek, maar als gevolg van een behandelbaar en inmiddels effectief behandelde kwaal, een nieuwe situatie is ingetreden. Ik zou er wel bezwaar tegen hebben als de afwikkeling van strafrechtelijke veroordelingen zou worden doorbroken door het amendement. Misschien moet het op dit punt nog even worden bekeken. Ik wacht het oordeel van de Kamer af.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het gaat er volgens mij ook om dat je bij voorbaat niet te goeder trouw wordt bevonden als je psychosociale of verslavingsproblemen hebt. Zo wordt de wet door een aantal van ons geïnterpreteerd. In het amendement staat dat de mensen beoordeeld moeten worden, want er moet een hulpverleningstraject aan ten grondslag liggen.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Ik kan mij vinden in de strekking van de woorden van de minister. Dit was ook mijn invalshoek. Ik heb het amendement opgesteld om te bereiken dat het feit dat je een psychosociaal probleem had of hebt, geen enkele belemmering is als je in staat bent, of met hulp in staat bent om een schuldsaneringstraject te volgen. Daar gaat het om. Als de vormgeving van het amendement naar het oordeel van de minister nog enige aanpassing behoeft, dan ben ik daar ontvankelijk voor zo lang de bedoeling overeind blijft. Dit betekent dat de minister impliciet zegt dat hij afstand neemt van de overwegingen die ik heb voorgele-

zen in eerste termijn, namelijk dat zij niet thuishoren in de Wsnp.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik wil er graag aan meewerken om dit te realiseren. Ik meen dat het hiermee goed is afgebakend ten opzichte van de strafrechtelijke problematiek.

In de toelichting bij haar amendement schrijft mevrouw Noorman dat zij ervan uitgaat dat het bedoeld is voor mensen die wel te goeder trouw bekend staan. Zij schrijft: dient bereikbaar te blijven voor wie te goeder trouw is, oprecht en actief enzovoorts. Ik denk dat de formulering van het begrip "voldoende relevante hulpverlening" wat aan de zwakke kant is om dit tot uitdrukking te brengen. Ik zeg echter graag toe dat ik zal zoeken naar een bewoording van deze bedoeling die voldoende solide is om in te passen in dit wetsvoorstel en die ertoe zal bijdragen dat de doelstelling wordt gerealiseerd.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): In zijn reactie op het amendement op stuk nr. 12 zei de minister dat hij moeite heeft met het feit dat het zich beperkt tot artikel 48, sub d, maar dat hij zich daarin kan vinden als het een bredere strekking krijgt. Om de bezwaren van de minister weg te nemen zal ik artikel 48, eerste lid, a t/m c erin opnemen. Ik heb namelijk begrepen dat d in principe een samenvatting is van a t/m c.

Minister **Hirsch Ballin**: Mijn bezwaar was dat familieleden eerder net als advocaten en accountants bij voorbaat waren uitgesloten.

In het eerste onderdeel van het amendement op stuk nr. 16 wordt vastgelegd dat de rechter een dwangakkoord voorafgaand aan de beoordeling van het Wsnp-verzoek ook kan opleggen aan het CJIB in geval van vorderingen uit een strafrechtelijke veroordeling ter zake van overtredingen. In het wetsvoorstel is het aan de rechter overgelaten of de mogelijkheid om een dwangakkoord aan een schuldeiser ook kan worden ingezet als het CJIB niet meewerkt. Het amendement wil die mogelijkheid vastleggen voor de Mulderboetes en voor andere boetes uit overtredingen. Begrijp ik dat goed?

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Dat is juist.

Minister **Hirsch Ballin**: In het amendement wordt alleen iets geregeld voor het CJIB. Daardoor kunnen er onduidelijkheden ontstaan over de vraag of ook andere incasso-organisaties kunnen worden gedwongen. Het amendement roept hierdoor meer problemen op dan het oplost. Mijn belangrijkste bezwaar tegen het amendement is echter dat er een convenant is afgesloten tussen het CJIB en de NVVK over de deelname van het CJIB aan minnelijke regelingen. Aan een afzonderlijke regeling voor het afdwingen van medewerking door het CJIB aan die regeling bestaat dus geen behoefte meer, nu het convenant hierin, naar verluidt, voorziet. Bovendien wordt een beperking aangebracht voor boetes uit overtredingen, terwijl ik heb begrepen dat het convenant betrekking heeft op alle openstaande en door het CJIB te incasseren sancties, dus ook boetes uit misdrijven, voordeelontnemingen en schadevergoedingen. Dat is mogelijk, omdat het convenant er niet toe leidt dat er wordt kwijtgescholden. Als er namelijk na afronding van de minnelijke regeling nog gedeeltes van boetes of

andere maatregelen resteren, gaat het CJIB weer op de gewone manier aan het werk. Het zou tegenstrijdig zijn dat aan de ene kant boetes en maatregelen worden gedekt door het convenant en aan de andere kant overtredingen worden behandeld zoals geregeld in het amendement.

Ik hoop dat mevrouw Noorman met mij tevreden heeft geconstateerd dat er een convenant is dat een meer omvattende en genuanceerdere regeling bevat dan het amendement. Als dat zo is, hoop ik dat daardoor ook de noodzaak voor dit eerste gedeelte van het amendement voor haar is weggevallen.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Ik heb begrepen dat in het convenant alleen een regeling is opgenomen voor de Mulderboetes en overige overtredingen. Dat betekent dat bijvoorbeeld een slachtofferverplichting niet onder het convenant valt. Daarbij heb ik in mijn amendement willen aansluiten. Verder geldt voor de boetes die door het CJIB worden geïnd, een maximumtermijn van 27 maanden. Daardoor is het niet inpasbaar in de Wsnp. Die termijn moet verhoogd worden tot 36 maanden en bovendien moet de boete gedurende 27 maanden na afloop van de saneringsregeling kunnen worden geïnd. Als dat niet goed is geregeld in het amendement, hoor ik dat graag. Dat is namelijk wat ik wilde regelen.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik dank mevrouw Noorman voor het overnemen van de beantwoording op het tweede onderdeel van haar amendement. De aanpassing van artikel 561 van het Wetboek van Strafvordering is inderdaad nuttig. Ik kan daar nu kort over zijn. Ik verwerk die graag in een nota van wijziging. Ik zal nagaan of mijn weergave van de inhoud van het convenant juist is. Ik kijk met een schuin oog de zaal in, waar mensen zitten van de NVVK. Dat is de enige manier om het spreekrechtverbod van de publieke tribune te omzeilen.

De **voorzitter**: De minister veronderstelt een positief geluid.

Minister **Hirsch Ballin**: Met het amendement op stuk nr. 17 wordt beoogd, de mogelijkheid te herstellen dat B en W een Wsnp-verzoek kunnen doen voor een schuldenaar.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Slaat de minister het amendement op stuk nr. 15 over?

De **voorzitter**: Ik begrijp dat de staatssecretaris daarop een reactie geeft.

Minister **Hirsch Ballin**: U was natuurlijk al bang dat ik al het gras voor de voeten van mijn collega zou wegmaaien, maar dat is niet de bedoeling. Gelet op de tijd zal ik het tempo wat opvoeren. De huidige wet kent de mogelijkheid dat B en W een Wsnp-verzoek doen. Die mogelijkheid is indertijd gecreëerd door een amendement van mevrouw Noorman, maar is een vreemde eend in de bijt en wordt in de praktijk niet of nauwelijks gebruikt. Het spijt mij om dit te moeten melden. Bij justitie is slechts één geval bekend waarin artikel 284, lid 4 is toegepast. Omdat het artikel niet goed in de wet past, had mijn voorganger het aannemen van het amendement wellicht moeten ontraden, maar ik weet niet hoe het toen is gegaan. In het verlengde van het herstel van deze mogelijkheid wordt met het amende-

ment ook beoogd dat B en W om voorlopige voorzieningen kunnen vragen. Ik kan mij dat wel voorstellen. Mevrouw Noorman wil die mogelijkheid echter doortrekken naar het minnelijk traject, waarmee de reikwijdte van het amendement enorm wordt verbreed. Ik wacht het oordeel van de Kamer op dit amendement op herhalingsoefening af, maar ik benadruk met klem dat de mogelijkheid van voorlopige voorzieningen – het zogenaamde “moratorium” – beperkt is voor de periode vanaf het Wsnp-verzoek. Het kan daar niet zomaar van worden losgemaakt en worden overgeplant naar het minnelijke traject. Het is ook niet goed mogelijk om een algemeen moratorium buiten de toepassing van de Wsnp om te regelen. Dat zou een ingrijpende verandering zijn die een deugdelijk wettelijk kader vereist, bijvoorbeeld een schuldsaneringsregeling, een surseance van betaling of een faillissement. Dat moet worden gezien in het grotere verband van de commissie die daarmee aan het werk is.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Ik heb het gebruik van dat artikel nauwlettend gevolgd en het is weinig gebruikt omdat de grootste problemen, zoals uithuiszettingen en afsluitingen, het gevolg zijn van oude vonnissen. Daar valt dan helemaal niets meer aan te doen. Bij de wetsbehandeling wisten wij dat nog niet, want anders hadden wij daar zeker in voorzien. Het belang van het moratorium, in relatie tot een geslaagde schuldsanering, is gigantisch. Zonder moratorium, ook van oude vonnissen, is er niet te saneren. Om die reden vind ik het van groot belang dat het onderdeel wordt gehandhaafd, in verbeterde vorm. Oude vonnissen moeten daarbij betrokken worden. Ik heb begrip voor de argumentatie van de heer Weekers dat huurwetgeving onderdeel ervan uit moet maken. Ik ben het er dus mee eens dat naar de vorm moet worden gekeken. De minister maakt er bezwaar tegen dat ik dit ook wil regelen voor een dwangakkoord, in het kader van een minnelijke regeling. Als wordt gekozen voor een wetsvoorstel waar het dwangakkoord onderdeel van uitmaakt, ook ten aanzien van de minnelijke regeling, dan wordt daarmee de deur opengezet voor het koppelen van bepaalde elementen aan dat dwangakkoord. Dat is wat ik doe met dit amendement. Ik ben het met de minister eens dat het niet zomaar buiten de rechter-commissaris om kan worden geregeld. Het dwangakkoord introduceert de minister echter zelf in de Wsnp, overigens met mijn warme instemming. Dat kan dan ook als kapstok worden gebruikt om een financiële regeling te treffen voor een veel grotere groep mensen. Het moratorium is daarvoor een goed instrument. Als de minister onderdelen van het amendement anders wil formuleren zodat het beter in de wet past, dan ben ik daar volledig ontvankelijk voor. Ik hecht er echter wel aan om dit instrument van toepassing te verklaren. Alle wethouders van de grote steden, van welke politieke kleur dan ook, staan bij ons aan de deur: regel iets op dit punt zodat het aantal zwerfers op straat minder wordt. Het gaat om mensen die vastlopen, hun huis uit worden gezet en op straat terechtkomen. Als zij eenmaal op straat staan, is het moeilijk om ze daar weer weg te krijgen. Het aantal dak- en thuislozen neemt gigantisch toe. Dit is hét instrument in combinatie met een stabilisatietraject om ze in het gareel te houden. Na een halfjaar zijn zij dan rijp voor een echte schuldsanering.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik weet niet of de wethouders ook in hun beschouwing hebben betrokken dat in artikel 305 van het wetsvoorstel een regeling is voorzien inzake vonnissen tot ontruiming. De commissie Insolventierecht vindt het in ieder geval minder eenvoudig dan mevrouw Noorman. In dat licht en gezien de weinige toepassing en de complicaties van de moratoriumformule is het verstandig om dit niet in het wetsvoorstel op te nemen. Naar ons inzicht is een moratorium ook niet nodig. Ik heb meer verwachtingen van de afspraken die nu worden gemaakt tussen de NVVK en grote schuldeisers zoals energiemaatschappijen en woningbouwverenigingen over hun medewerking aan het minnelijk traject. Zij frustreren dan minder het minnelijk traject door beslaglegging en executie van hun rechten. Dat lijkt mij een heel verstandige benadering.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): In zowel Rotterdam als Amsterdam zijn er nog nooit zo veel uithuiszettingen geweest als de afgelopen jaren, ondanks de convenanten en afspraken. Verder is een van de problemen van de oorspronkelijke bepalingen dat B en W maar tien dagen hadden om tot een schuldsaneringsvoorstel te komen. In tien dagen krijg je een schuldsaneringsvoorstel niet langs de rechter. De wet sloot dus niet aan bij de uitvoeringspraktijk. De urgentie van een dergelijke maatregel is echt zeer hoog. Ik nodig de minister en zijn ambtenaren uit om mee te denken, zodat de bezwaren die hij ziet zo veel mogelijk worden weggenomen en er toch een regeling komt. Deze grote groep mensen mogen wij als samenleving niet laten vallen. De regeling is nodig om hun een plek te geven in de trajecten.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Ik heb de minister gevraagd of de ontruimingsbevelen van de rechtbank en de kantonrechters op tijd bij de gemeenten terecht kunnen komen, zodat zij het probleem actief kunnen aanpakken en deze situaties worden voorkomen.

Minister **Hirsch Ballin**: Het doorgeven van de ontruimingsvonnissen door de rechtbank aan de gemeenten is een begrijpelijke wens. Dat zou wetswijziging vereisen, want de bestaande regeling in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorziet alleen in afschriften van vonnissen die aan partijen gegeven worden. Dit neemt natuurlijk niet weg dat zij er zelf toe kunnen overgaan om dat aan de gemeente door te geven. Ik denk dat op deze manier aan de terechte wens van mevrouw Vietsch uitvoering kan worden gegeven. Ik denk dat dit ook goed zal sporen met de benadering die zich nu aftekent in de afspraken die door de NVVK gemaakt worden met schuldeisers, zoals woningbouwverenigingen en energiemaatschappijen. Ik heb dus alle sympathie voor de gedachte dat wij op dat gebied iets moeten doen. Voortbordurend op het amendement dat indertijd is aangenomen, wil men nu een rol voor de overheid creëren. Daarbij wijs ik nog op complicaties. Nu komt er evenwel een heel interessante dynamiek op gang, die ik ook waardevol vind als bijproduct van het wetsvoorstel. Ik hoop overigens dat dit voorstel in een gevorderde staat van behandeling in deze Kamer is. Immers, door de NVVK, woningbouwcorporaties en energiemaatschappijen wordt er gezocht naar begeleidende maatregelen om de problemen op te lossen. Dat past ook bij de wens van mevrouw Noorman – en daarover ben ik het van harte eens met haar – waarmee

zij haar betoog is begonnen, om zoveel mogelijk te doen. Daarop slaat ook de preventie in de minnelijke regelingen. Ik denk dan ook dat wij de wettelijke regeling niet te veel moeten compliceren. In dit stadium hoeft dat ook niet, omdat wij zien dat andere betrokkenen al inspelen op het wetsvoorstel.

Voorzitter. Het amendement op stuk nr. 19 gaat over de kinderkorting en de beslagvrije voet. Ik heb begrepen dat de bedoeling hierbij is dat er geen beslag op de kinderkortingen gelegd kan worden in afwachting van de nieuwe regeling in 2008 van de minister van Financiën over de kindertoeslagen. Ik beperk mij tot de kinderkortingen. Welnu, een korting is geen inkomensbestanddeel waarop beslag gelegd kan worden. Als wij dat juridisch vorm geven, begrijp ik niet zo goed op welke manier het vrijwaren van kortingen van beslag, geregeld moet worden. Misschien doelt mevrouw Noorman op de omstandigheid dat er bij een salarisbetaling soms als gevolg van het recht op een kinderkorting, minder loonheffing wordt ingehouden. Als dat de bedoeling is, zou dat verschil vrij van beslag moeten blijven. Vervolgens rijst de vraag hoe dat wordt ingepast in de regeling van de beslagvrije voet, omdat die uitgaat van een feitelijk bedrag aan netto inkomsten van een schuldenaar. Daarvan mag een zodanig gedeelte vrij van beslag ontvangen worden als dat geacht wordt, overeen te komen met inachtneming van de in de bijstandsnorm berekende minimumbehoefte van de schuldenaar. Hier komt het praktische probleem bij dat het buiten de boedel laten van de kinderkorting in het kader van schuldsanering niet mogelijk is, omdat die korting is opgenomen in het totaalbedrag van de verschuldigde inkomstenbelasting. De kinderkorting kan daarvan niet afgezonderd worden in die zin dat op het deel van een voorlopige teruggave of het deel van de aanslag dat ziet op de kinderkorting, geen beslag mogelijk zal zijn. Als dat alles al zou zijn te regelen, zou die regeling hooguit gedurende een beperkt aantal maanden gelden. De illusie dat dit wetsvoorstel ook door de Eerste Kamer wordt aanvaard vóór 1 januari aanstaande is met het verstrijken van de avond toch wat meer beperkt. In ieder geval hoop ik dat dit wetsvoorstel spoedig afgehandeld kan worden, zodat het zo lang mogelijk in 2007 geldt. De over dit amendement geraadpleegde collega van Financiën beschouwt het evenwel als niet uitvoerbaar. Aanvaarding van dit amendement moet dan ook ontraden worden.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): De minister is in zijn beantwoording echt langs mijn argumentatie heen gegaan. Ik heb hem gezegd dat hij op pagina 5 van de nota van wijziging over het vaststellen van de te betalen zorgpremie, de zorgtoeslag en het saldo daarvan de wet heeft aangepast. Als argument gebruikt hij dat de zorgpremie geacht wordt in het bijstandsinkomen te zitten. De kinderkorting, de enige van de fiscale heffingskortingen die er zijn, wordt geacht niet in de bijstandsnorm te zitten. De minister van Financiën financiert de kinderkorting ook voor gemeenten separaat van de bijstand. Het is vrij eenvoudig om te regelen dat de kinderkorting, een vast bedrag sinds 1 januari jongstleden, door dit kabinet gerealiseerd, waar helemaal geen misverstand over is, omdat het geen percentage van het inkomen is, binnen de beslagvrije voet gelaten wordt. Ik heb voor deze methode gekozen, omdat ik die het meest transparant en voor de hand liggend vond,

maar een andere methode is ook mogelijk. Het is slechts voor de duur van een jaar, maar het is een mooi bedrag en mensen in een schuldsaneringstraject kunnen dat goed gebruiken om hun kinderen te geven wat zij nodig hebben. Ik zie werkelijk niet in waarom de minister de constructie voor de zorgpremie en de zorgtoeslag wel wil uitvoeren en voor de kinderkorting niet. Waarom zou dat niet kunnen?

Minister **Hirsch Ballin**: Zoals mevrouw Noorman net heeft gemerkt, heeft het het ministerie van Financiën aardig wat tekst gekost om te doorgronden wat de betekenis en de werking van dit amendement zouden zijn. Volgens mevrouw Noorman is het allemaal heel simpel. Ik denk dat ik in de geest van mijn collega van Financiën handel als ik meld dat de zijnen ongetwijfeld graag bijstand zullen verlenen aan een poging om dit op een eenvoudige manier te verwoorden. Daarin zal dan worden betrokken of in het inzicht, mogelijk ook het gezamenlijk inzicht, dit al dan niet uitvoerbaar is. Ik heb natuurlijk niets tegen iets wat uitvoerbaar is, maar bij de huidige stand van de kennis van de fiscalisten is dat nog niet het geval.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Laat mij dan nog een suggestie doen. Zoals de minister weet, kunnen kortingen of toeslagen ook via de Recofa-norm worden gecompenseerd. Dat is een andere methode. Het is een lichte variant. Het nadeel is dat dat er bij andere schulden of beslag meteen onderuit verdwijnt. Mij lijkt het juist zo van belang dat de kinderen van mensen die in een schuldsaneringstraject zitten, daar niet in komen te zitten. Dit ligt in het verlengde van het feit dat de overheid ook de kosten van gezinnen met kinderen compenseert. Daarom hecht ik eraan dat ik desnoods meedenk.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Begrijp ik goed dat de minister het eigenlijk eens is met de intentie van mevrouw Noorman, maar dat hij die alleen nog checkt op de uitvoerbaarheid en de formulering?

Minister **Hirsch Ballin**: Ik vind het interessant om na te gaan of dit via de Recofa-norm uitvoerbaar is. Dit is namelijk een eenvoudige manier. Wellicht wordt het amendement daarmee niet zozeer omhelst als wel overbodig gemaakt. Ik kom toe aan enkele zaken die door anderen aan de orde zijn gesteld en die niet in amendementen zijn vertaald.

De **voorzitter**: De staatssecretaris heeft te kennen gegeven ook nog het woord te willen voeren over amendementen.

De heer **Weekers** (VVD): De minister is ingegaan op de beslagvrije voet. Hij heeft ook de kinderkorting behandeld. Dat is het amendement op stuk nr. 19. Gaat de minister ook in op het amendement op stuk nr. 18? Of laat hij dit helemaal over aan de staatssecretaris.

De **voorzitter**: Daar ga ik van uit.

Minister **Hirsch Ballin**: Neen, dat laat ik niet over aan de staatssecretaris. Het rapport van de werkgroep Rekenmethode belastingvrije voet heeft gekozen voor een zoveel mogelijk uniforme rekenmethode voor de beslagvrije

voet binnen en buiten de Wsnp. Hiermee is vanaf 1 januari 2005 gewerkt. Dit systeem sluit aan op de berekeningsmethode in het minnelijk traject van de NVVK. De huidige norm is 95%. Niet 94%. Het scheelt maar 1%.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Ik zal dit aanpassen.

Minister **Hirsch Ballin**: Oké. Het wettelijk traject is daarmee dus niet aantrekkelijker voor schuldeisers. De conclusie is daarom dat wij het niet nodig hebben omdat het een plaats kan krijgen in de Recofa-methodieken.

De heer **Weekers** (VVD): Ik heb er in het kader van de schuldsanering problemen mee als dit betekent dat de algemene beslagvrije voet fors wordt opgetrokken. Ik heb er zojuist al het een en ander over gezegd. Ik heb daarom voorgesteld extra instrumenten in te bouwen die leiden naar een dwangakkoord. Daarover hebben wij daarnet al gesproken. In het geval dat een schuldenaar slechts één schuldeiser heeft, bijvoorbeeld een slachtoffer, worden de verhaalsmogelijkheden enorm ingeperkt als de beslagvrije voet wordt verhoogd tot 95%. Als je inkomen rond het sociale minimum ligt, kun je dan iedereen uitlachen. Dat zou ik in ieder geval niet willen.

De **voorzitter**: Voor de helderheid lijkt het mij een goede zaak wanneer de heer Weekers uitsprekt of hij het eens of oneens is met het amendement.

De heer **Weekers** (VVD): Ik ben het volstrekt oneens met het amendement.

De **voorzitter**: Het is misschien handig voor de beantwoording van de minister om dit te weten.

Minister **Hirsch Ballin**: In dit kader wordt inderdaad de 95%-norm toegepast. Wij zullen even moeten nalopen hoe dit binnen andere kaders ligt. Het uitgangspunt moet daarbij zijn dat de schuldsanering iets anders ligt dan het voldoen aan verplichtingen die voortvloeien uit straffen of schadevergoedingen aan slachtoffers. Daarmee ben ik het van harte eens.

De heer **Weekers** heeft de vraag gesteld wat wij ondernemen om de kwaliteit van de bewindvoering verder te bevorderen. Daarop wordt door de rechter-commissaris toezicht gehouden. Misschien verplaatst zich daarmee de vraag naar: hoe kunnen wij de kwaliteit van de rechter-commissaris ten aanzien van dit toezicht stimuleren? Het is de bedoeling dat op basis van de periodieke rapportage die de bewindvoerder aan de rechter-commissaris aflegt, onder andere invulling wordt gegeven aan het toezicht op dossierniveau. In dit verband is ook het klachtenrecht relevant. Iedere schuldenaar of schuldeiser kan de rechter-commissaris activeren. De vernieuwde Wsnp-richtlijnen van de insolventierechters, de Recofa, bevat ook een aantal modellen voor de rechtspraktijk, die alle betrokkenen houvast verschaffen. Het kwaliteitsbeleid van de Raad voor Rechtsbijstand is er eveneens op gericht om deze te verbeteren. De Raad voor Rechtsbijstand is ook bezig met de centrale aansturing van de zaakverdeling en de klachtenregeling. In artikel 217 van de Faillissementswet is eveneens een klachtenregeling opgenomen.

De **voorzitter**: De leden kunnen natuurlijk op ieder onderdeel inschieten, maar er moet in ieder geval voor de staatssecretaris nog voldoende ruimte over blijven en ik stel er veel prijs op dat wij alle amendementen kunnen behandelen.

De heer **Weekers** (VVD): Ik wil het ook best plenair doen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de minister zijn betoog vervolgt.

Minister **Hirsch Ballin**: Tenzij u er de voorkeur aan geeft dat eerst de staatssecretaris zijn deel voor zijn rekening neemt, inclusief de amendementen die door hem besproken zullen worden. Daarna kunnen wij kijken welke vragen er nog liggen die vanavond kunnen worden beantwoord. Ik heb al toegezegd dat nog een nota van wijziging zal volgen. Die kunnen wij met alle gemak vergezeld laten gaan van een schriftelijk antwoord op de resterende vragen. Ik ben niet van plan, nu er zo uitgebreid over de amendementen is gesproken, om nog eens schriftelijk op de amendementen te reageren. Dan zou mevrouw Noorman het gevoel krijgen dat de 37 nadere vragen over mijn antwoord op de amendementen overbodig waren. Het lijkt mij een praktische oplossing als wij de vragen waaraan wij niet meer toekomen, nog schriftelijk kunnen beantwoorden.

De **voorzitter**: Zieme dat de leden hiermee kunnen instemmen, geef ik het woord aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Voorzitter. Voor mij resteren een paar punten die in de marge van de Wsnp aan de orde zijn. Het betreft onderwerpen die eerder in algemene overleggen met de Kamer uitgebreid zijn besproken. Dat brengt mij tot de conclusie dat ik het geheel eens ben met de minister dat het wel behandelen van de Wsnp op dit moment een goede keuze is, maar dat tegelijkertijd voor een aantal onderwerpen waarover de geachte afgevaardigden mij bevestigd hebben, dit overleg eigenlijk iets te vroeg is. Ik zal ook uitleggen waarom. Dat heeft namelijk alles te maken met het traject waar ik op dit moment in zit. Zoals de Kamer bekend is en zoals ik met de Kamer heb afgesproken, bestaat dat traject uit een groot bestuurlijk overleg waarbij alle partijen die relevant zijn voor schuldhulpverlening en vooral voor het voorkomen van schuld, aan tafel zitten. Daarbij moet men denken aan de financiële instellingen, aan de woningbouwcorporaties, aan de energiebedrijven, aan de Wehkampen en Neckermannen van deze wereld enzovoorts. Ik zal straks ook nog laten zien hoe dit zich vertaalt naar lokale situaties. Ik vrees dus dat ik nog niet op alles een duidelijk antwoord kan geven, in afwachting van de uitkomsten van het traject, dat in november eindigt met een bestuurlijk overleg en waarover ik de Kamer zal informeren. Desalniettemin wil ik wel op een paar zaken ingaan. Eén van die zaken is hier al uitgebreid aan de orde is geweest en heeft alles te maken met preventiemaatregelen. Mevrouw Van Gent verwees daar nog eens naar. Begin van het jaar is de Wet financiële dienstverlening van kracht geworden. De bepalingen met betrekking tot de reclame zijn 1 mei ingegaan. Daarover is bij de algemene financiële beschouwingen en bij de algemene politieke beschouwingen het nodige gezegd. De minister van

Financiën heeft ook al een soort van flitsevaluatie toegezegd. De AFM moet dienaangaande allerlei controles uitoefenen. Ik speel de bal ook graag terug in de richting van mevrouw Van Gent als zij mij vraagt wat nu precies misleidende reclame is. Dat is precies de discussie die wij hebben gevoerd na het vorige algemene overleg. Dat was precies de discussie die in de Kamer werd gevoerd in relatie met de motie, waarbij mevrouw Koomen heeft gezegd dat er een probleem was, dat wij eerst eens moesten kijken hoe het ging en wat de AFM ermee kon. Ik vind de vraag van mevrouw Van Gent aan mij niet terecht. Ik heb toen gezegd dat het heel moeilijk is om precies aan te geven wat misleidende reclame is. En zo blijven wij in een cirkeltje ronddraaien en houdt de AFM toezicht op de uitvoering die in de Wet financiële dienstverlening is afgesproken. Dat geldt ook voor de maximale kredietenrente, waarover de minister van Financiën inmiddels maatregelen heeft genomen.

Ik kom vervolgens bij de BKR-toets op kredieten met een grens van € 250 en het marktinitiatief om uitbreiding van de schuldenregistratie te organiseren. Dat initiatief loopt nog. Ik denk dat dit heel erg belangrijk wordt en vind het zelf ook heel erg belangrijk. Ik heb al vaker gezegd dat ik bij de totstandkoming van zo'n registratie wel zou willen praten over de vraag of iemand die had kunnen weten dat een cliënt grote schulden heeft, nog moet leveren en hoe je daarmee moet omgaan. Dergelijke vragen zijn op dit moment aan de orde in dat traject van de bestuurlijke conferentie.

De uitbreiding van de Tijdelijke subsidieregeling schuldhulpverlening 2006 is genoemd. Gevraagd is naar de stand van zaken. Wij hebben inmiddels 23 mln. van de 25 mln. naar gemeenten overgeheveld voor trajecten. Op basis van dezelfde conferentie en in overleg met de minister van Financiën mogen wij wat reserveren voor andere bepaalde doelstellingen en bestemmingen, zoals die vanavond ook gevraagd zijn. Er is geld voor het Nibud, bijvoorbeeld voor voorlichting aan jongeren. U heeft de afgelopen maanden in de krant kunnen lezen dat er met lovende woorden wordt gesproken over dat toneelstuk dat nu langs de scholen gaat. Er zijn nog veel meer instrumenten die met name door de gemeenten worden gehanteerd.

De heer **Weekers** vraagt of dat traject voldoende afgedekt is. Hij wees op zijn periode als gemeenteraadslid en zei dat de gemeente soms niet inging op de trajecten. Ik zat te wachten op het enige echte goede antwoord, namelijk dat de heer **Weekers** toen als democratisch controleur van de verantwoordelijke gemeente de nodige actie heeft genomen. Daar ligt immers het antwoord, voorzitter.

De heer **Weekers** (VVD): In 1994 heb ik dat ook gedaan, maar heeft de staatssecretaris een beeld hoe het anno 2006 functioneert?

Staatssecretaris **Van Hoof**: Dat beeld is geheel anders dan in 1994. Er is een aanmerkelijke verbetering te bespeuren op dat terrein. De ene gemeente doet het inderdaad anders dan de andere gemeente. Ik heb vanochtend het genoegen gehad om kennis te maken met het Maatjesproject en met de Geldheld. De Geldheld is een project in de gemeente Deventer. Daar wordt kinderen op de basisschool al geleerd hoe zij met geld moeten omgaan en wat er allemaal wel en niet kan gebeuren. In Utrecht vindt ook iets dergelijks plaats. Ik

geef dit als voorbeeld. Het is een van mijn waarnemingen in het kader van de landelijke bijeenkomsten over schuldhulpverlening. Het Maatjesproject betreft coaching; mensen die in een schuldsaneringstraject zitten, worden vanuit de gemeente door vrijwilligers begeleid om te voorkomen dat er opnieuw een schuldsituatie ontstaat. Ik heb de stellige indruk dat de gemeenten dit heel goed oppakken. Via de landelijke bijeenkomsten worden zij ook gestimuleerd om dit te doen. Er gebeurt echt heel veel. De voorlichtingscampagne is in voorbereiding. Vandaag hebben vijf bureaus hun plannen bij mijn departement gepresenteerd. Wij zullen binnenkort besluiten welke kant het opgaat, wie het gaat doen en hoe daaraan verder invulling wordt gegeven. Het heeft veel aandacht.

Ook de certificering heeft veel aandacht. Daarover is uitgebreid gesproken met de Kamer en dit punt komt nu weer aan de orde. Ik wil daarover een paar opmerkingen maken. Ik wijs erop dat wij vanavond spreken over de Wsnp en dat het amendement waarom het hier gaat, eigenlijk een amendement is op de Wet op het consumentenkrediet. Die wet valt overigens onder de verantwoordelijkheid van een andere minister. Nu kunt u natuurlijk zeggen dat ik geacht word een en ander te coördineren en er dus iets over kan zeggen. Dat doe ik dan ook. Wetstechnisch zit daar wel een kleine complicatie. Zoals toegezegd, heb ik u vóór 1 oktober geïnformeerd over de stand van zaken bij de vrijwillige certificering. Ik ben net als de heer Weekers een groot voorstander van het op vrijwillige basis tot stand laten komen van die certificering. Het NEN heeft een onderzoek gedaan. Uit overleg met alle partijen blijkt dat daarvoor draagvlak is. Zeer binnenkort komen die partijen weer bij elkaar. Als u mijn misschien enigszins cryptisch geformuleerde brief goed leest, ziet u dat ik er een groot voorstander van ben dat op die bijeenkomst besloten wordt tot vrijwillige certificering. U leest terecht dat ik dat wil ondersteunen en daarvoor ook wat geld beschikbaar heb. Ik ga er dan ook van uit dat die vrijwillige certificering tot stand komt. Mocht dat niet lukken, kan ik garanderen dat er hoe dan ook een certificering komt. Het heeft echter mijn voorkeur om het vrijwillig te laten plaatsvinden. Daar wil ik op dit moment nog even op blijven koersen.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): In het amendement is geregeld dat de certificering via een AMvB plaatsvindt. De minister kan, als hij ervan overtuigd is dat die certificering nagenoeg plaatsgevonden heeft, ervoor kiezen een heel lichte AMvB te nemen. Bij die certificering hoort echter ook het selectiemechanisme dat niet-gecertificeerde instellingen niet meer mogen opereren in het kader van bijvoorbeeld het verbod op de schuldhulpverlening, zoals in de Wet op het consumentenkrediet is geregeld. Het gaat erom dat er behoefte is aan een formeel kader waarbinnen kwaliteitscriteria gehandhaafd worden. Ik ben blij met wat u allemaal aan het doen bent, maar u heeft wel een aantal keren gezegd dat als het op 1 oktober niet geregeld is, u het wettelijk zou gaan regelen. Ik kan u de Handelingen van het overleg van anderhalf jaar geleden laten zien.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Ik ga niet steggelen over die datum van 1 oktober. Ik heb in mijn hoofd dat ik u voor 1 oktober zou informeren. Dat maakt echter niet uit, want de intentie van ons beide is dezelfde. Mijn voorkeur gaat

ernaar uit dat dit tot stand gaan komen aan de hand van een vrijwillige certificering. Ik heb aangegeven dat ik bereid ben dat financieel te ondersteunen. Dat moet voldoende zijn. Als dat gebeurt is, lijkt het mij verstandig dat ik de Kamer informeer om vervolgens te kijken of wij op die manier de zaak voldoende geregeld hebben. Dat betekent, mede met het oog op het feit dat ik denk dat wij hier, pratend over de Wsnp, niet tegelijkertijd de WCK zouden moeten willen veranderen zonder dat de verantwoordelijke minister erbij is. Wat mij betreft kunt u een motie indienen en daar kunt u dan mee doen wat u wilt, maar ik vind de werkwijze niet zorgvuldig. Verder zou ik graag de ruimte geven om die vrijwillige certificering tot stand te laten komen. Als mevrouw Noorman het amendement op dit punt handhaaft, zou mij dat zeer spijten, want ik denk dat het op dit moment verstorend werkt in het traject waar wij nu in zitten.

De **voorzitter**: Ik begrijp dat u nu wilt interrumperen, maar u wilt ook nog een tweede termijn houden. Ik meen echter gezien te hebben dat de staatssecretaris bijna aan het eind van zijn betoog was.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Voorzitter. Ik wilde nog het volgende zeggen. Ik heb al aangegeven dat wij een groot traject aan het doorlopen zijn en dat de commissie-Kortman op niet al te lange termijn met een aantal aanbevelingen zal komen. Als het gaat om de certificering lopen er ook activiteiten. Ik ben mijn bijdrage begonnen met te vertellen dat dit overleg wat mij betreft iets te vroeg wordt gehouden. Ik zou graag die trajecten af willen lopen en de Kamer daarna informeren over de uitkomst van het bestuurlijk overleg. Daar kunnen dan een aantal conclusies uit worden getrokken en acties op worden ondernomen. Ik zou echter graag alle betrokken partijen de ruimte geven om daar een draagvlak voor te vinden, want als er geen draagvlak is, zitten wij hier volgend jaar weer. Op dit moment zijn wij bezig convenanten af te sluiten met de NVVK en een aantal andere instellingen. Dat is mij echter niet genoeg, want dat kan breder en ruimer en met meer instituties. Ik zou dat graag eind december aan u voorleggen, want dan is die conferentie gepland.

De **voorzitter**: Wij gaan nu beginnen aan de tweede termijn. U heeft allemaal nog een paar minuten. Daarna zal ik concluderen wat er is toegezegd.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Ik wil eerst nog wat zeggen over de certificering. Het amendement op stuk nr. 15 van mevrouw Huizinga-Heringa en mij beoogt een kapstok op te nemen in de wet. Die kapstok kan licht of zwaar behangen worden. Dat hangt af van de afspraken die worden gemaakt over de certificering. Het is echter duidelijk dat het veld niet zonder certificering kan en dat de bokken en de schapen fors gescheiden moeten worden, wil de kwaliteit van de minnelijke regeling voldoende hoog zijn. Ik ben blij met alle inspanningen van de minister, maar ik wil graag dat hij zich niet zwaar verzet tegen dat amendement. Juist door het realiseren van een AMvB wordt volledig ruimte gelaten voor de mate waarin zaken wettelijk worden geregeld en de mate waarin zaken via afspraken worden geregeld. Ik verzoek de minister om dat amendement niet af te wijzen.

De minister sprak over de Autoriteit Financiële Markten die er bijvoorbeeld toezicht op houdt dat afspraken over woekerrentes worden nageleefd. Vorige week dinsdag bleek uit het televisieprogramma Kassa dat een aantal financieringsorganisaties nog steeds 21% rente berekenen over afgesloten en nieuw af te sluiten leningen, terwijl de minister van Financiën uitdrukkelijk heeft toegezegd dat het berekenen van dergelijk hoge rentes per 1 juni zou stoppen. Ik vraag de minister hierop te reageren. Zo worden wij echt met z'n allen aan het lijntje gehouden.

Ik waardeer het zeer dat de minister van Justitie met betrekking tot een aantal amendementen heeft gezegd dat hij hetzij met een nota van wijziging komt hetzij er welwillend tegenover staat. Ik zal op een aantal onderdelen nog verduidelijkingen geven. Ik ontkom niet helemaal aan de conclusie dat wij op een aantal punten een verschil van inzicht hebben. Ik vrees dat dit zich niet zo snel laat wegnemen.

Voorzitter. Uit jurisprudentie bleek dat de toegang tot de schuldsanering werd geblokkeerd omdat er maar één schuldeiser was. Ik wil de zekerheid van de minister van Justitie dat het feit dat er maar één schuldeiser is nooit een belemmering mag zijn tot de toegang tot de schuldsanering.

Aan de staatssecretaris zijn vragen gesteld over een landelijke dekking van de schuldhulpverlening. Er zijn nu nog forse witte gaten. Natuurlijk is de subsidieregeling de worst die wordt voorgehouden en dat is wel een mooie! Toch wil ik van de staatssecretaris weten of hij bij een herstart van de Wsnp in een minnelijke regeling de zekerheid kan geven dat in alle regio's de noodzakelijke schuldhulpverlening beschikbaar is. Het maakt mij niet uit of dat door de gemeente zelf wordt gedaan. Ik wil gewoon dat die hulp er is.

Dan heb ik nog een vraag over het toezicht en de controle op bewindvoerders. In eerste termijn heb ik gezegd dat er wat dat betreft grote misstanden zijn. Daar is niet op gereageerd. Op welke wijze wil de minister van Justitie het toezicht op bewindvoerders regelen, op de archivering en op de wijze waarop kwaliteit gerealiseerd wordt? Officieel worden bewindvoerders pas toegelaten als zij een bepaald examen hebben gedaan. Ik zie dat een aantal bewindvoerders bij de exploitatie van dat bedrijf enorme steken laten vallen. Dat heeft soms te maken met het feit dat zij vroeger deurwaarders waren. Daar is toezicht en controle op nodig en daar moet verantwoording over worden afgelegd. Ik vraag aan beide bewindslieden of zij het voornemen hebben om na invoering van deze wetwijziging ook in het openbaar verslag te doen van het toezicht en de controle op de bewindvoerders, de schuldhulpverleners en de instellingen die zich bezighouden met schuldsanering. Ik vraag dat ook omdat de Kamer te lang te weinig inzicht gekregen heeft in wat nu eigenlijk de kwaliteit is van wat er gebeurt. Daarmee sluit ik af tot een volgende ronde.

Mevrouw **Vietsch** (CDA): Voorzitter. Ik heb geen amendementen ingediend of medeondertekend. Ik heb wel een aantal vragen gesteld, juist om antwoord te krijgen op de vraag hoe wij verdergaan. Ik zal de vragen nog eens kort aangeven met het verzoek om deze, voor zover er geen tijd is om er nu een antwoord op te geven, schriftelijk te beantwoorden.

De eerste vraag betreft de leenreclame. Er is wel een antwoord gegeven aan mevrouw Van Gent over dit

onderwerp, maar mijn fractie heeft gevraagd om een uitgebreider antwoord, omdat wij, zoals Maxime Verhagen heeft gezegd, er niet tevreden mee zijn hoe het gaat.

De tweede vraag is hoe het loopt met de bevoorschotting van de gemeenten.

De derde vraag betreft het algemeen maatschappelijk werk door de gemeenten.

Vraag vier is wat te goeder trouw wordt genoemd als wij spreken over de ggz en de verslaafdenproblematiek.

Vraag vijf is waardoor het komt dat sommige gemeenten alles in het minnelijke traject hebben en andere gemeenten geen enkel geval. Kan er een analyse worden gemaakt van de afwegingsfactoren waardoor het bij de een wel zo gaat en bij de ander niet?

Mijn zesde vraag ging over woningen. Er ligt inderdaad een convenant over het ontruimingsbevel, maar een aantal woningbouwverenigingen onttrekt zich daaraan en doet er niet aan mee. Dat geldt ook voor particuliere eigenaren. Dat is met name een probleem in Rotterdam. Het bestaan van het convenant was mij bekend. Als dat voldoende was, zou ik dit punt niet onder de aandacht hebben gebracht.

Ik heb de zorgverzekering niet door staatssecretaris Van Hoof horen noemen als onderwerp van het overleg. Het is een nieuwe schuldeiser. Op deze vraag wil ik ook graag een reactie.

Het is waar dat er heel veel mogelijkheden zijn om over de kwaliteit van de bewindvoering te klagen, maar die klachtenmogelijkheden functioneren niet. Het gaat ons om wat de mensen ervan merken. De mensen lopen er stuk op. Vandaar dat wij dit als politieke vraag stellen en niet vragen hoe het juridisch in elkaar zit. Graag krijg ik ook hierop een reactie.

De heer **De Wit** (SP): Voorzitter. Ik vind de tweede termijn wat lastig, omdat de minister van Justitie heeft gezegd een nota van wijziging te zullen toesturen. Ook komt er een nadere reactie op een aantal amendementen en komen er andere formuleringen. Dat maakt het wat lastig om nu een deugdelijke tweede termijn te houden. Er zijn voor mij nog enkele kwesties die ik heel nadrukkelijk aan de hand van de stukken wil bekijken. In de eerste plaats wil ik weten hoe het uiteindelijk uitpakt met de psychosociale problemen. Ik wil weten wat de betekenis daarvan is voor het schuldsaneringstraject. In de tweede plaats gaat het om de vraag hoe zeker de minister is dat een aanscherping van het Wsnp-traject leidt tot een beter minnelijk traject. In de derde plaats is er de kwestie van de boetes. Dat spreekt eigenlijk vanzelf, omdat er een amendement over is. Het geldt ook voor het moratorium. Ik kom uiteindelijk nog een keer op deze onderwerpen terug.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb ook zoiets, want er komen nogal wat wijzigingsvoorstellen. Wij zullen ons nog nader beraden op de amendementen en op hoe die aangepast gaan worden. Ik heb een beetje dezelfde vraag als de heer De Wit naar hoe het precies gaat uitwerken. De minister zei dat het allemaal juridisch gecompliceerd is. Dat is ook zo. Die wijzigingsvoorstellen maken het allemaal misschien niet eenvoudiger. Ik ben op zich wel blij met de bereidheid om er op een goede manier naar te kijken.

Ik heb nog wel een aantal vragen aan de staatssecretaris. Het valt mij op dat er heel veel wordt gepolderd op dit

moment. Het is evenwel de vraag hoe lang je door moet blijven polderen, want er zakken op dit moment mensen in het moeras. Het is dus nodig dat er concrete maatregelen worden genomen. Wanneer gaan wij los met de certificering? De staatssecretaris is nog aan het overleggen. Wij discussiëren over de datum 1 oktober, maar ik wil graag iets vastleggen en ermee beginnen. Dat geldt ook voor al die maatregelen betreffende armoedebestrijding en schuldsanering. Kan de staatssecretaris termijnen noemen zodat wij ons er enigszins op kunnen richten en het veld weet dat het zich daarop moet richten?

Ik ben het met de staatssecretaris eens dat de CDA-fractie de vraag over misleidende reclame niet op zijn bordje moet leggen, maar er zelf een antwoord moet geven. Wij zullen de vinger aan de pols houden, want ik vind het een beetje slappe hap, mevrouw Vietsch, dat u dat naar Van Hoof afschuift. U moet er gewoon zelf een antwoord op geven.

Mijn laatste vraag aan de staatssecretaris betreft de 25 mln. Hij zegt dat er 23 mln. is doorgespeeld naar de gemeenten. Wat gebeurt er precies met die andere 2 mln.? Ik meen hem te hebben horen zeggen, maar hoop dat ik hem niet goed heb begrepen, dat die 2 mln. onder andere wordt besteed aan het polderen, want daarvoor was dat geld niet bedoeld.

De heer **Weekers** (VVD): Mevrouw de voorzitter. Ik wil beide bewindslieden niet alleen danken voor hun beantwoording, maar vooral voor hun constructieve houding die ik heb geproefd.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Ik zou mij daar graag bij willen aansluiten. Er wordt meegedacht en dat waardeer ik zeer!

De heer **Weekers** (VVD): Ik eveneens.

Ik wil nog op enkele punten terugkomen, niet om er nu concrete antwoorden op te krijgen, maar wel om nog even te markeren dat ze in elk geval schriftelijk worden beantwoord. Ik heb geen antwoord gekregen over mijn opmerkingen over artikel 305. Ik heb gevraagd om een nota van wijziging en dat betrof het moratorium op het punt van het ontruimingsvonnis en het huurrecht. Als de minister mij toezeit daar schriftelijk op terug te komen en het juridisch deugdelijk wordt geregeld, dan ben ik daar tevreden mee. Anders zal ik zelf aan het knutselen moeten slaan.

Als het gaat om de kwaliteit van de bewindvoering heeft de minister enkele maatregelen genoemd die in de pijpleiding zitten, maar ik wil hem ook nog uitnodigen – ook dat kan bij brief – in te gaan op mijn concrete suggesties naar aanleiding van de inbreng van de Raad voor Rechtsbijstand tijdens onze hoorzitting. Heel concreet ging het over de landelijke klachtenafhandeling, over een centraler toezicht en het schrappen van onnodige tussentijdse procedurele verslagen.

Ik heb onvoldoende reactie gekregen op het onderwerp goede trouw. Wanneer is er wel of geen sprake van goede trouw? In de heel uitvoerige beantwoording van 91 pagina's, de nota naar aanleiding van het verslag, wordt daar slechts heel summier op ingegaan. Ik vind dat dit echt nader moet worden uitgewerkt. Hetzelfde geldt voor de toegang van mensen met psychosociale problemen, maar de minister heeft al toegezegd nader te

zullen reageren op het desbetreffende amendement van mevrouw Noorman.

Nog een opmerking in de richting van de minister van Justitie. Hij heeft gezegd dat hij de strekking van het amendement op stuk nr. 19 van mevrouw Noorman op de een of andere manier wil overnemen. Het gaat dan om de kinderkorting of de kindertoeslag. Ik ben het daar zeer mee eens, maar ik ben het volstrekt oneens met het ophogen van de algemene beslagvrije voet in rechtsvorderingen naar 95%. Dat kunnen wij niet alleen maar in het kader van de schuldsanering natuurlijke personen bezien. Ik denk dat wij daar dan toch nog een veel fundamentele debat over moeten hebben. Ik vraag de minister van Justitie dan ook om krachtig afstand te nemen van dat amendement van mevrouw Noorman. Voorzitter. Nog een enkele opmerking in de richting van de staatssecretaris. Hij ziet certificering het liefst vrijwillig, ik ben dat met hem eens, dat hij er geld bij legt van SZW vind ik een concrete toezegging die ik zeer waardeer, en desnoods verplicht. Als het dus niet goedschiks gaat, dan kwaadschiks. Dat lijkt mij ook de juiste houding, maar begrijp ik zijn opmerking over december goed dat hij zegt dat als uit dat bestuurlijk overleg uiteindelijk geen concrete actie in de richting van die certificering komt, hij in december een verplichte certificering aankondigt? Als dat een toezegging is, ga ik ermee akkoord.

Ik heb geen antwoord gekregen op mijn opmerkingen over de pilot ondernemers en de schuldsanering. Ook dat hoeft niet vanavond, maar kan ook schriftelijk. Nu de hele voorlichting in het stadium van beoordeling en gunning verkeert, ga ik ervan uit dat de staatssecretaris met name het bereik van mensen met een vmbo-achtergrond nog nader beschouwt, gelet op de ervaringen die daar vanuit de hoek van de gezondheidszorg zijn opgedaan.

De **voorzitter**: Er was al toegezegd dat vragen die nog waren blijven liggen en niet op amendementen sloegen, schriftelijk zouden worden beantwoord. Wij moeten elkaar daar ook aan houden.

Minister **Hirsch Ballin**: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik zal het kort houden. Dit betekent niet dat ik de onderwerpen die in tweede termijn zijn aangesneden minder belangrijk vind. Het zijn ook onderwerpen waar ik graag op zou zijn ingegaan, zou de avond of de nacht wat meer tijd hebben geboden. Dit geldt zeker ook voor de betekenis die deze wet kan hebben voor kleine ondernemers, voor de uitleg van het begrip goede trouw, voor de bewindvoerders en wat de Raad voor Rechtsbijstand wel en niet kan doen. Ik wil uitdrukkelijk nog eens bevestigen dat de discussie over het amendement van mevrouw Noorman en in het bijzonder over het gedeelte dat buiten het beslag moet blijven, uitsluitend betrekking heeft op deze context en niet op enige andere context. Naar aanleiding van de opmerkingen over de eenmans-toepassing verwijs ik naar het arrest van de Hoge Raad waarvan ik de vindplaats alvast zal geven, maar die wij ook zullen verwerken: Hoge Raad 13 juni 2003, NJ 2003/520. Dit is misschien een geruststelling voor de afhandeling van dit wetsvoorstel.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Dit is de uitspraak, maar wat zegt de Hoge Raad hierover?

Minister **Hirsch Ballin**: Ook én schuldeiser...

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): ...valt binnen de Wsnp? Die is niet meer uitgesloten?

Minister **Hirsch Ballin**: Ja. Voor de nuances die altijd in een arrest van de Hoge Raad zitten, verwijs ik naar dit arrest, maar het uitgangspunt is dat die niet zijn uitgesloten.

Wij hebben geprobeerd dit overleg constructief te voeren wat betreft de amendementen die zijn voorgelegd. Dit betekent niet dat wij klakkeloos alle amendementen hebben omhelsd. Voor enkele respectievelijk enkele onderdelen geldt dat wij ze graag overnemen in de voorgeschreven vorm van de nota van wijziging. Voor andere geldt dat wij een andere oplossing proberen te vinden, hetzij in een nota van wijziging hetzij door verwijzing. Dit geldt bijvoorbeeld voor het amendement dat wij als laatste hebben besproken en wat er in de richtlijnen op dit punt wordt gesteld respectievelijk wat zich ontwikkelt in een buitengewoon gelukkige interactie met het veld dat ook via convenanten inspeelt op deze regeling.

Het is belangrijk dat wij na de ervaring met de regeling van 1998 nu komen tot een verbeterde en op bepaalde belangrijke punten ook verbrede regeling. Die maakt het mogelijk prioriteit te geven aan de minnelijke regelingen en die waar nodig op te leggen. Verder kan het Wsnp-traject als uitweg dienen als er geen andere te vinden is. Ik bevestig ook nog eens wat er over preventie is gezegd. Ik denk dat wij als gezamenlijke verantwoordelijke wetgevers, regering en Staten-Generaal, ons werk het beste doen als er geen vertraging ontstaat. Wij zullen dit van onze kant proberen te voorkomen door op de voorliggende vragen zo tijdig te antwoorden dat de Kamer daarover kan beschikken als zij volgende week dinsdag haar agenda vaststelt. Daarbij wordt ook aangegeven welke amendementen of delen van amendementen wij overnemen en wordt ingegaan op eventueel andere oplossingen. Ik hoop vurig, in het belang van de mensen om wie het hier gaat, dat het wetsvoorstel zo spoedig mogelijk kan worden afgehandeld, opdat wij door kunnen naar een behandeling in de Eerste Kamer.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Mevrouw de voorzitter. Ik zal nog op een paar punten reageren. Ik heb de gegevens over de pilot Friesland niet paraat. Ik zal die informatie schriftelijk aan de Kamer voorleggen.

Het is mij duidelijk wat de commissie wil met de specifieke groepen in de campagne. Ik denk dat dit in de campagne kan worden verwerkt.

De staatssecretaris van Economische Zaken en ik proberen om begin november met alle bij de certificering betrokken partijen rond de tafel te gaan zitten. In dat overleg moet er duidelijkheid komen over de haalbaarheid van de vrijwillige certificering. Daarbij volgen wij het traject dat de heer Weekers schetste: het liefst vrijwillig met financiële steun van het Rijk, maar desnoods verplicht. Hierover zal in de loop van november duidelijkheid worden gegeven. Overigens staat dit los van het bestuurlijk overleg, want daarin zijn de partijen vertegenwoordigd die werken aan schuldpreventie en schuldhelpverlening. Het eerst volgende bestuurlijke overleg is de slotconferentie die op 18 december wordt gehouden. Met deze conferentie

worden de landelijke bijeenkomsten afgesloten. De Kamer zal hierover na de slotconferentie worden geïnformeerd.

Het zou mij een lief ding waard zijn als mevrouw Noorman bereid zou zijn om het overleg over de certificering af te wachten. Het is namelijk onduidelijk of haar amendement tot gevolg heeft dat advocaten, notarissen en familieleden ook onder de certificering komen te vallen. Ik hoop dat dit nog een extra reden is voor mevrouw Noorman om te overwegen of het de juiste keuze is om haar amendement te handhaven. Een deel van de 2 mln. die over is van de oorspronkelijke 25 mln. zal worden gebruikt voor het platform voor financiële geschooldheid dat onder de verantwoordelijkheid van de minister van Financiën valt. Een ander deel van die 2 mln. wordt beschikbaar gehouden om eventuele aanbevelingen van het bestuurlijk overleg te kunnen financieren. Wat wij volgend jaar met dit geld gaan doen, is overigens ook afhankelijk van de uitkomst van het bestuurlijk overleg.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): U noemt nu allerlei data, maar ik ben vooral geïnteresseerd in uw streefdata. Wanneer worden de certificering en de andere zaken die u noemde, werkelijkheid? Lukt het om de certificering, verplicht of niet, per 1 januari in te voeren?

Staatssecretaris **Van Hoof**: Ik wil graag eerst weten wat er op tafel ligt, voordat ik de Kamer een toezegging doe. Zo praktisch ben ik wel, want als ik een toezegging doe die ik niet kan nakomen, neemt u mij dat terecht kwalijk. Laat mij u nu informeren over de uitkomsten, dan zal ik u bij die gelegenheid aangeven wanneer zaken realiteit worden.

Ik ben mevrouw Vietsch een antwoord schuldig op haar vraag over de bevoorschotting. De stemming over het desbetreffende wetsvoorstel is op verzoek van mevrouw Van Gent uitgesteld tot morgenmiddag. Wij zullen morgen dus zien hoe het verder gaat.

Ik zal met mijn collega van het ministerie van Financiën contact opnemen over de leenreclame. Daarbij zal ook worden gesproken over de controle op woekerrentes. Kan ik mevrouw Vietsch een analyse geven die verklaart waarom in de ene gemeente wel alles via het minnelijke traject wordt geregeld en in de andere niet? Ik verwijs daarvoor korthedshalve naar het rapport Van schuld naar schone lei.

De zorgverzekeraars zitten niet zelf bij ons aan tafel, maar wel mijn collega van VWS. Zo nodig zullen wij in een volgende fase in direct overleg treden met de zorgverzekeraars.

Mevrouw Noorman vroeg mij naar de landelijke dekking. Het probleem daarbij is de oude discussie over decentralisatie en de verantwoordelijkheid van gemeenten. Zij vermoedt inmiddels wat ik haar nu ga antwoorden: en dat ga ik bespreken in het bestuurlijk overleg met de VNG.

De **voorzitter**: De minister van Justitie heeft de toezegging gedaan om de nog openstaande vragen te beantwoorden. Zijn inzet is zelfs om dat voor aanstaande dinsdag te doen. Ook de toegezegde nota's van wijziging worden voor dinsdag naar de Kamer gestuurd. Ik loop nog even de amendementen langs. Het aannemen van het amendement op stuk nr. 10 is ontraden.

Ten aanzien van het amendement op stuk nr. 11 komt de minister met een nota van wijziging. Hij neemt dat amendement over.

Mevrouw Noorman buigt zich nogmaals over het amendement op stuk nr. 12 en de minister overweegt het vervolgens over te nemen. Daarover volgt dus nog overleg waarna een gewijzigd amendement of een nota van wijziging aan de Kamer wordt voorgelegd.

De minister zegt in relatie tot het amendement op stuk nr. 13 toe, te zoeken naar een betere formulering van de term "voldoende relevante hulpverlening". Ook daarvoor geldt dat een gewijzigd amendement of een nota van wijziging aan de Kamer wordt voorgelegd.

Het amendement op stuk nr. 15 over de certificering is als overbodig gekwalificeerd.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Ik heb aangegeven dat ik problemen met dat amendement heb. Ik heb mevrouw Noorman gevraagd om er nog eens goed naar te kijken. Voorlopig heb ik het aannemen ervan ontraden.

De **voorzitter**: De staatssecretaris ontraadt het aannemen van het amendement op stuk nr. 15. Mogelijk komt hij daar voor aanstaande dinsdag op terug, maar dat merken wij dan vanzelf.

In het amendement op stuk nr. 16, het eerste onderdeel, is voorzien met het convenant tussen het CJIB en de NVVK. Volgens de minister is dat onderdeel daarom overbodig. Het tweede onderdeel wil de minister overnemen en verwerken in een nota van wijziging. Het aannemen van het amendement op stuk nr. 17 wordt ontraden.

Het amendement op stuk nr. 18 wordt als overbodig beschouwd.

De minister zal bezien of hetgeen met het amendement op stuk nr. 19 wordt beoogd, meegenomen kan worden in de Recova-normen.

De heer **Weekers** (VVD): Uw samenvatting van de reactie op het amendement op stuk nr. 18 is "overbodig"? Dat is niet adequaat. De strekking van het amendement gaat veel verder dan wat de minister als beleid wil aanvaarden. Ik ben het met de minister eens en de kwalificatie "overbodig" zou bij het deel van de Kamer dat vandaag niet aanwezig is, de suggestie kunnen wekken dat het geen kwaad kan om het aan te nemen. Ik heb daar veel moeite mee.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): De heer Weekers heeft gelijk. De minister heeft het aannemen van het amendement gewoon ontraden. Ik ga daar niet mooier over doen dan het is.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik heb het aannemen van het amendement ontraden. Ik heb daarbij gezegd dat het stukje van het amendement dat ik niet ontraad, overbodig is.

De **voorzitter**: Goed. Het aannemen van het amendement op stuk nr. 18 wordt dus ontraden.

Sluiting 23.02 uur.